Массе а иккашкара пролетараш, кІашагІикхеть!

СЕРДАЛО свет

Советски Союза Коммунистически партте Нохч-ГІалгІай областен комитета а Грозненски воркома а, Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган.

Кіиранди 10 АВГУСТ № 64 (2230) 1958 шу

Мах 20 кеп.

Доккхийча къахьегама толамашца шоай цІайна накъа боагІа гІишлоний къахьегамхой

Тахан вай мехкарча гІишлонхой доккха цІай да. 1955-ча шера СССР-а Лакхехьарча Совета Президиумо арадаьккхача указо оттаьдъ хІара шера цхьа ди гІишлонхой цІай хилда аьнна. Из указ арадаларо тешаш ду коммунистически партеи Советски правительствоси вай мехка социализм оттаяра гІишлонхоша баьча балха чІоагІа лоархІаш баь хилярах.

Коммунистически партен хьалхленца, Советски Іаьдал латтача хана, вай мехка йоккха гІишлоний индустри яьй, дукха тайпаш чоалхне машинаш а йолаш. Шортта гІишлоний инженераш, техникаш, мастераш, кхыйола кадраш кхеяьй, гІишлоний Іилма тохкаш, лакхдеш йола институташ, кхыйола учрежденеш яхнай, хІанз гІишлонхоша дукхагІа бола болх хьалха санна кулгашцен эсалча машинашцен ца а беш, чоалханерча дикача машинашца бу. ГІишлонхой балха овсарле 1957-ча шера 1928-ча шераца нийсдича пхезза дйеннай.

1918-ча шера денз 1957-ча шерага кхаччалца, керда хьаяьча гІишлонашка дІадаха ахча лаьрхІача 1904 миллиард сом да. Іалаьмате дукха я керда хьаяь металлургически, машинаш ю, мехкдаьттах тайп-тайпара хІамаш йоаха, химически, кхыйола заводаш, дукха яьй низбола электростанцеш, тІадувха а дуа а хІамаш деш йола тайп-тайпара йоккхий предприятеш, кІор а кхы лаьттах доалла руцкъа а доаха шахташ рудникаш, дахкаьд ззараш километраш керда машина а шоссейни а маькъаш, иштта яхкай газ а мехкдаьтта а дІауха турбаш, дукха яьй керда йоккхий городаш, болхлой поселкаш, хІаьта хьалха хиннараш йовзаргІоацаш чІоагІа тоаяьй, шеръяьй.

Яхлагіча пятилетке кердача гІишлонашка дахийта лаьрхІар цхьа триллион гаргга сом ахча да. Цох 1956-чеи 1957-чеи шерашка дІадахар 400 миллиард сом да, из тІом хьалехьа мел хиннача пятилеткех дІадахачул дукхагІа да.

ТІехьарча хана, гІишлонашта аьшкбатона хІамаш ярна, дунен тІа мел долча мехнел хьалхаяьннай Советски Союз. Цу гІуланхо дукиха а чухьнахьа даьккхад гІишлонашка дІадодаш дола меттали хьун.

Коммунистически партес промышленноста а хьалъеча гІишлонашта а деш дола доал эргадаьккха хувцаро а, хІаьта гІишлонаш дикагІеи дІабода мах кІезигагІа болаши ярах а, иштта гІишлоний кхыча гІуланхий хьакъехьа а, тІехьарча шерашка партеси правительствоси даьча соцамаша а чІоагІа айбаьб беррига боахам тоабара а гІишлонаш сихагІеи дикагІеи хьалъяра а болх.

Укх шера Советски Союзе керда гІишлонаш ярна 204,3 миллиард сом хьожадаьд, из да дахача шера хьожадаь хинначул 19,3 миллиард сом дукхагІа.

Доккхийча толамашца кхоачашбеш латт ССКП ЦК а СССР Министрий Совето а наха чубаха гІишлонаш яра хьакъехьа баь соцам. Укх шера болхлоштеи кхыча къахьегамхоштеи баха, планах е еза 61 миллион квадратни метр керда гІишлонаш. Уж 13 миллион квадратни метр дукхагІа я 1957 шера яьчарел. ГІишлоний болхлоша беча балха дикалга а, цу балха юкъера техника сиха дика тоаяра а ладийгІача, беррига Советски Союза къахьегамхой 10—12 шера чубахача цІеношца Іалашбе аьнна оттаяь план 9 шера кхоачашъюлургья.

Доккхий къахьегаман толамаш даьхад Нохч-ГІалгІай республикан гІишлоний къахьегамхоша а. Республикан столица Грозный вІалла тара а яц революци хилалехь хиннача. Укхаза дукха дика керда заводаш, фабрикаш, кхыйола боахаман гІишлонаш яьй, еррига город хьалъйизай дукхаз вІаштІара даьча хозача дикача цІеноех, хоза тоаяьча паркаех, бешамех. Хьалха, хоттах низткъа мара саг дІаваха йишйоацаш хиннна улицаш, асфальт йилла шаьрьяьй, цІеньяьй, йистошка гаьнаш, зизаш дегІа хозъяьй. Дукха керда школаш, шиъ институт, клубаш, кинош, театраш, библиотекаш, читальнеш, кхыйола культурни учрежденеш яьй Грозне. Городе масса оагІорахьа ухаш автобусаш трамваяш я.

Иштта дуниха дика боахаман а культуран а гІишлонаш яьй Советски хана Нохч-ГІалгІай республикан масса а йолча районе а.

Революци хилалехь Нохч-ГІалгІай республика йолча моттиге цхьа библиотекеи массехк кинои хиннадале хІанз 279 клуб, 39ъ биолиотека 184 кино да. Советски хана ѳераш дешаш дагІа моттигаш 14-зза цамогаш болча наха дарбаш ду моттигаш 13-зза дукхагІа хиннаи.

Укх хьалхарча ахшерара шоай денхараш дика кхоачашдаьд лохерча гІишлоний организацей коллективаша: № 12 йолча трестo, «Грознефтезаводстрой», «Іавэлектромонтаж» яхача треста Грознерча СМУ-с, «Стройтермоизоляци» яхача треста № 9 йолча СМУ-с, № 131 йолча строительно-монтажни поездо, иштта кхыяраша а.

Вай республике болх дика барца цІихеза ва: электросварщик нов. Быковская, экскаватора машинист нов. Шумило, штукатурка ѳераш нов. нов. Путыреваи Эскандыроваи, кирпишкаш хьалиоахаш йола нов. Пламенова, шофер нов. Смолянц, каменщик нов. Федулова, тачкаш дІанхухьаш йола нов. Ахматова, бетон еш вола нов. Михьнев, дуккха дхьоараш а.

Цхьабакъда цу дика яраша доькъонца шоай болх вІащагІа ца боллар оахьан долаш, балха дисциплина эсала хиларах, еррига а чура резервашш доькъонца ниис а яь, балха дІа ца яхиитарах, техникага дика болх ца оаитарах, кхыдолча кхоачам боацаращца а лоаттаоа беззача таипара къовсам ца лоаттаоар оахьан долаш планаш а шоаи декхараш а кхоачаш ца деш йиса дукха гІишлоний предприятеш я. Еррига Нохч-ГІалгІай республикан гІишлоний предприятеша 89 процент мара шоай план кхоачашъяьяц хьалхарча ах шера.

Доккхий толамаш даьхад вай Нохч-ГІалгІай республикан къахьегамхоша наха чубаха цІенош дарна а. Советски Іаьдал латтача хана, городашка наха чубаха даь цІенош 12-зза дукхагІа да цул хьалхагІа хиннарел. ТІехьарча 10 шера, Грозне наха чубаха деча цІеношта а, культурни гІишлонашта а, город тоаярна а дахийтар 700 миллион сом да. Дахача 1957-ча шера партен а правительствон а соцамаш кхоачаш деш а, шоай мехка цІабаьхкача нохчаштеи гІалгІаштеи чубаха моттигаш Іалашъеш а 62,5 ззар квадратни метр чубаха цІенош даьд вай республике, планах 51 ззар квадратни метр де дезача. Цул совгІа паччахьалкхен сесудан а гІишлонашта эшача материалий а новкъостаца республикан къахьегамхоша шоаш шоашта 17 ззар цІа даьд 530 ззар гаргга квадратни метр площадь а йолаш, царех 15.675 цІа юрташка даьд.

Укх шера Нохч-ГІалгІай республике, паччахьалкхен планах 130 миллион сом дахийта лаьрхІад наха чубаха деча цІеноштеи, культурни гІишлонаштеи. Хьалъе лаьрхІа я 14 школа, 2 больница, 6 берий учреждени, 2 бани, 3 клуб, хІаьта наха чубаха 65 ззар квадратни метр йолаш цІенош.

Іалаьмате доккхий сий дола декхараш латт гІишлоний болхлошта хьалхашка, хІаьта цар уж декхараш, коммунистически партен хьалхленца, доккхийча толамашца кхоачашдерг хиларах тешаш ба беррига а Советски Союза къахьегамхой.

Сий долча боккхачз балха камаьхал яйла шун гІишлоний къахьегамхой!

Москва тахан. Университетски проспект.
В. Кунова сурт. ТАСС фотохроника.

Нохч-ГІалгІай АССР-о ханал хьалха кхоачашъяьй паччахьалкхенга тха дохкара план

Нохч-ГІалгІай АССР-а юрта боахама къахьегамхоша ханал хьалха, 30-ча июле, 100,7 процент кхоачашъяьй шера йола паччахьалкхенга тха дохкара план. Планал совнагІа тха дохкилга ца социйташ дІахо хьош да.

Дитнъеи ахдитнъеи долча геттара дикача тхах 22,5 ззар центнер тха дІа а деннад дохка а дехкад — соахкарчул 1136 центнер дукхагІа хул из.

Шера йола план ханал хьалха кхоачашъелга хиннад жена тІера доакхха тха дукхагІа хилийтарца. Юккъера лаьрхІача республикерча колхозашка хІара устагІанна тІера 4,2 килограмм тха даьккхад — 1957-ча шера даьккхачул 900 грамм дукхагІа да из.

Шелковски фух дола жа леладеча совхозерча республике эггара хьалха латтача коллективо юккъера лаьрхІача хІара устагІанна тІера 6,7 килограмм дитнъигача тхан яьккхай. Цу совхозе хІара 100 гектар лаьттан тІара лаьрхІа 551 килограмм тхана яьккхай.

Шелковски районерча колхозаша хІара устагІанна тІера 4,9 килограмм тхана а яьккхай (юртбоахаман лаьтта хІара 100 гектара тІара лаьрхІа 429 килограмм хул из), хІаьта паччахьалкхенна тха дІадалара шера йола план 104 процент кхоачаш а яьй.

Наурски района юртбоахаман артелашкарча къахьегамхоша хІара устагІанна тІера 4,8 килограмм тхана а яьккхай, хІаьта паччахьалкхенна тха дІадалара шера йола план 114 процент кхоачаш а яьй.

Каргалински районерча «Красный пахарь» яхача колхозо юртбоахаман лаьтта хІара 100 гектар тІара лаьрхІа 539 килограмм дикача тхана яьккхай.

Силос дІайоллара план кхоачашъяьй Гудермесски районо

Юрта боахам сихха айбара даькъе Коммунистически партеи Советски правительствоси даь исторически соцамаш кхоачаш а деш Гудермесски районерча лаьттанца болх беш а хьайбаш кхоабаш а болча къахьегамхоша 7-ча августе 105 процент кхоачашъяьй шера лаьрхІа йола силос лаьттах йоллара план.

Шоай йола торонаш а лаьрхІа, совленна а дика доакъар Іалашде а гІерташ райнерча юрта боахаман къахьегамхоша чІоагІа дегаш ураэтта къахьег мэша доакъар хьокхаш. ХІара Іатта лаьрхІа 15 тоннал кІезигагІа йоацаш силос лаьттах йола, аьнна, шоаш тІаийцаь социалистически дехкар ханал хьалха, 15-ча августе, кхоачашде оарцагІа баьнна ба уж.

Ростовски область. Областа ялат дІанйдеча пункти болхлоша цун проба эцарна, керда дика конструкци йола — пневматически приборашш лелаю. Цу тайпарча приборо дуккха а аттагІа хулийт визировщицай къахьегам, цунца ялатий проба сихагІа эца йиш а хулийт.

Укх сурта тІа: Таганрогски мельнични комбината лабораторен заведующи Л. Губская (аьттехьара яр) визировщица Л. Луговскаяя кердача ялата проба эцаш боахк пневматически пробоотборникаца.

Сурт В. Турбина. Фотохроника ТАСС.

ЦІе байракхаш — дикагІчарна

Нохч-ГІалгІай экономически административни района Халкъа боахама Советои Нохч-ГІалгІай облсовпрофа президимои совнархоза предприятештеи стройкаштеи юкъе лаьттача социалистически яхьан 1958-ча шера шоллагІча квартала итогашка хьажа а хьажаь юхе йитай:

РСФСР-а Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара-кара телаш йола ЦІе байракх Грозненски нефтемаслозавода коллективага. 97,5 ззар сома хьалхара преми а луш;

совнархозеи Нохч-ГІалгІай облсовпрофеи карара-кара телаш йола ЦІе байракх «Октябрьнефтан» нефтеуправленен шоллагІча промыслан коллективага. 15 ззар сома хьалхара преми а луш.

Шоллагіа йола моттигаш дІахьожаяьй:

Грозненски брекинг-завода коллективана. 127,5 ззар сома преми а луш;

совнархоза гІишлонаши гІишлоний материалаши еча управленен автотранспортни контора коллективана, 75 ззар сома преми а луш.

Кхоалагіа йола моттигаш дІахьожаяьй:

Совнархоза гІишлонаши гІишлоний материалаши еча управленен подсобни предприятей контора коллективана. 35 ззар сома преми а луш;

«Малгобекнефтан» нефтеуправленен коллективана. 100 ззар сома преми а луш;

№ 7 йолча маслозавода коллективана. 7 ззар сома преми а луш.

Бийсан а тІехь силос кийчъю

Староюртовски совхоза шоллагІча отделенен къахьегамхой хьинаре дакъа лоацаш ба доакъар Іалашдара месячнике. Укх деношка суданка яха буц хьокхаш ба уж. Деш дола аргІаш ферманна юхе ду. Доакъар хьокхаш болча трактористе Юнусовси бохлоша н.н. Умаевси Мукаевси денгара-денга тІехкхоачашъю нормаш.

Цу отделенен а совхоза кхыча отделений а къахьегамхой гІожа доакъар Іалашдаь а ца Іеш хьажкІех силос кийчъеш ба хІанз. Силос хьокхача комбайна комбайнера Якубовси, шофераша н.н. Джабраиловси Тимаевси кхыбарашеи са тессача денз юха бийса яхкалца силос кийчеш дІаувзаш болх бу. Силос йоллача дика болх бу н.н. Донбаевас, Джемиевас, Арсангириевс Эдилбиевс. ДІаелла яьннай 500 тонн гаргга силос.

Д. Эйзенхауэргеи, Г. Макмиллангеи, Ш. де Голльгеи, Н. С. Хрущевс яхьийта посланеш

США-си Англеси Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа гІулакха цу организацен Уставо яхача тайпара бизза лелаеча интервенцех лаьца жоп луш 5 августе посланеш яхьийтар СССР Министрий Совета Председателе Н. С. Хрущевс США-н президентага Д. Эйзенхауэрга, Великобританен Премьер-Министрага Г. Макмилланга, Францен министрий Совета председателга Ш. де Голльга.

США-н президента Д. Эйзенхауэра посланена ше жоп луш Н. С. Хрущевс белгалдоаккх, ООН-а Генеральни секретарь Хаммаршельд юкъе а волаш, пхе паччахьалкхен — СССР-еи, США-ни, Англени, Франецени, Индени — правительствашта кертелаттарий совещани вІашагІтохара хьакъехьа йола советски предложенеш е США-н Президента а, е Великобританен Премьер-Министра Г. Макмиллана а тІаэца мегаргйолаш ца лархІар шийна халахетилга. Иштта долча хьалашка, белгалдоаккх Н. С. Хрущевс, Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа машар Іалашбарнеи чІоагІбарнеи дІахо а ший низ кхоачар динза дарг ца хилар лоархІ Советски правительствоо. Агресси дІаяккхарна данза даргдоацар сихагІа дар духьа Советски Союза Правительствос указани еннай ООН-ерча ший викалга Ливанера США-а эскараши Йорданера Великобританен эскараши арадахара хьакъехьа дола дош дувцарна ООН-а Генеральни Ассамблея чрезвычайни сесси гулъелга деха, аьнна.

Советски правительство, йоах послане тІа, йоккхий паччахьалкхенаш санна кагий яраш а чуйоагІаш йолча Генеральни Ассамблее из дош дувцаро США-си Англеси Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа леладу гІулакхаш бахьан долаш тІакхоллабенна тІема кхерам дІабаккхарна бола никъ лаха йиш хулийтарг хиларах а цу районе сатем отторг хиларах а тешаш я.

Лаккхача боарамехьа паччахьалкхений деятелий совещани вІашагІтохара хьакъехьарча дешах лаьца Н. С. Хрущевс йоах: тхо тийша да, хьалхагІа оаха яьхха викалаш юкъе а болаш лаккхача боарамехьа вІашагІтехача совещанес, берригача цунца дакъа лоацаш бараша низ тІабохийташ хуле, «шийла тІом» дІабаккхарна новкъостал дерг хиларах а бІайха тІом хулийтарг ца хиларах а. Эггара лакхехьарча боарамера совещани сихха вІашагІтохилга, йоах Н. С. Хрущевс, йоккхий а кагий а мел йолча паччахьалкхенашта хьашт долаш да.

СССР Министрий Совета Председателе Н. С. Хрущевс белгалду, хІанз йолча ООН-а Кхерамзен Советах, США-с низ бар бахьан долаш, дукхагІча даькъе НАТО-на, багдадски пактана, СЕАТО-на юкъе доагІача мехкех латташ йола а законах волча сийлахь-йоккхача Китайски Халкъа Республикан викала моттиг политически дакъан Чан-Кай-Ше викало дІалаьца йола а ший тайпара комитет хиннилга. Цу тайпара, Кхерамзен Совет доалера йоалаш а дерригача дунен тІа машар Іалашбарна новкъостал даргдолаш йола цхьаккха а решени Американ ВІашагІкхийттача Штатий лоІамах доацаш тІазца цун йиш йоацаш а дола хьалэттад.

Халкъа Китай ца лархІара политика, йоах Советски правительствонна керте латтачо Д. Эйзенхауэрга ше яхьийтача послане тІа—хьакъалца доацаш гІулакх да. Кхерамзен Совети ООН-и машари Кхерамзеи Іалашдара гІулакха цу организацен Уставо яхача тайпара бизза маьха пайда луш йола орган хила йиш яц КНР юкъе йоацаш.

Американски эскараш Ливанеи английски эскараш Порданеи чудигар, йоах Н. С. Хрущевс, дерригача дунено боккъонца йола агресси лархІар нийса да. Кхычахьарча агрессех кхерам бар Ливана, яхаш, дийца хабараш ООН-а наблюдателаша яьча шин докладо харц даьд. ГІулакх иштта латташ хилча, йоах Н. С. Хрущевс, тхо кхетац, арбитреи судахочуни доал шийга а ийца, кхычахьара агресси хиннаяр Ливане яхаш, малагІча бокъонах дувцаш я США-н правительство.

Н. С. Хрущевс белгалду, кхычахьара агресси яр, яхаш, США-н президента дувцараш кІал лард йоацаш хилар, США-си Англеси Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа боккъонца лелаеча агрессена тІера уйла цар тувлаеш хилар а.

ВІашагІкхийттача Къамий Организации Кхерамзен Совети, йоах Н. С. Хрущевс, дунен мехкашта юкъе эшаш органаш я, хІаьта машар безаш долча халкъашта дагалаттараш кхоачашдеш хила а еза уж. Бакъда, США-н правительствос, керттера моттиг США-га йолаш йолча тІема блокашта юкъе доагІча мехкий викалашка гІолла духхьал шийна цхьаннена болча аьттонгахьа ерзаяьй Кхерамзен Совет. ХІанз йолаш йола состав а йолаш, Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьарча хьалах долча дешах бакъдар соцаде йиш йолаш яц Кхерамзен Совет.

Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьарча хьалах лаьца, Советски Союза правительственна керте латтачо йоах, цу районера дов даржара а дикъдалара а кхерам дІабаланза ба, Иракски Республиканнеи Іарбий воях мехкаштеи тІера кхерам а дІабаьннабац. Н. С. Хрущевс, йоах, хІанз а арадаьхадац Ливанереи Норданереи интервентий эскараш. Цу районе кхы тІа ух кхыча мехкашкара керда эскараш, багдадски пактана юкъедоагІача мехкашка деш керда тІема балхаш да.

Советски правительствос лоархІ, йоах Н. С. Хрущевс, мамогга тоаде деза массадолча мехкашкарча паччахьалкхений деятелашта юкъера гІулакхаш а бувзамаш а. Оаха къаьстта боккха лоархІам бу ужжамо долча гІулакхий.

Д. Эйзенхауэрга ше йохьийта послани йистейоаллача белгалдир Н. С. Хрущевс, ООН-на Генеральни Ассамблея чрезвычайни сесси гулъярах йола предложени США-н правительствос хьаллоацаргхиларах ше тешаш хилар. Цунах кхохкам кІаьдбарна доккха гІулакх а хургдар, хІаьта лакхехьара бараш вІашагІкхетарна йола кийчо а ергьяр цо.

Великобританен Премьер-Министарга Г. Макмилланеи Французски республиканн министрий Совета председателага Ш. де Голльгеи ше яхьийтача посланеш тІа Н. С. Хрущевс дІахойт цу державай правительствашта кертеллатарашка ООН-а Генеральни Ассамблея чрезвычайни сесси гулъярах лаьца Советски правительствос яь предложени.

Великобританени Францени правительствашта советски предложени хьаллоацарг хиларга догдоах посланеша.

(ТАСС).

МагІалбик йилла 25 шу дизара сийна

«Малгобекнефть» яхача мехкдаьттан промыслови управленен машинникъ дукха дІаьха бац. Моздокера МагІалбике производствана эша хІамаши оборудовании кхухь цу наькъ тІа тІолла. Цул совгІа доккха новкъостал ду цо городерча предприятешкара, учрежденешкара болхлой дІа-юха кхувлаш. МагІалбик йилла 25 шу дизара сийна яьркача социалистически яхье доккхий толамаш даьхад машин-наькъа болхлоша. Кир дІа-юха яхьара ворхІ бетта йола план 101,5 процентн нах дІа-юха кхувлара план 102,3 процентн кхоачашъяьй, балхах дІабода мах лохбарца 70 ззар сом ахча кходаьд. Паровозий машинистий нн. Рудакова, Харитонова, Кучеренкон, Василенкон бригадаша 30 тонн совгІа коача доагам кходаьд. Машиннаькъа ерригача коллективо кходаьча мазутаца цхьан бетта болх бе йиш я.

Дика болх бу Прозоров керте волча ныкъ тоабеча бригадо. ХІара дийнахьа 140 процент кхоачашъю цо ший балха норма. Движенцашта юкъе дика болх беш я диспетчера Анидалова.

Бокъонца ший графиках поездаш а лелаеш кир а пассажираш а дІа-юха кхувлара план хІара дийнахьа 110—115 процент кхоачашъю цо.

И. АПУРИН.

Украинас ханал хьалха кхоачашъяьй ялаташ кийчдара план

Украински ССР юрта боахама болхлоша ханал хьалха, пхелагІча августе, 103 процент кхоачашъяьй ялаташ эцараи дІадаларан йола паччахьалкхен план (хьажкІаш йоацаш). Заготовительни пункташка кхаьчад 414 миллион пунт ялат, цу даькъе 351 миллион пунт дукхагІа кІа а долаш.

Планал совгІа 75 миллион пунт ялат доккха лаьрхІад республикерча колхозаша. ХьажкІаш а тІехьа паччахьалкхенга кхоачаргда 525 миллион пунт ялат — соахкарчул 87 миллион дукхагІа.

Бабола ялаташ чуийца даьнад 10—12 дийнахьа. Цунна новкъостал дир ялаташ раздельни хьакхара способ шерра юкъейоалаяро. Дукхача областешка раздельни способах хьакхаьд 70—80 процент ялат.

Цу тІулакхо доа ца деш дитад миллионаш пунт ялата, хІаьта ялаташ кийчдар чІоагІа сих а даьд. Республикан колхозашеи совхозашеи бизза кхоачам баьб шоашта фуна. ДІаоттаеш латт страховойи фуражни фондаш, къахьегама деноех колхозхошта доагІа ялат дІалуш латт.

(ТАСС).

Химии халкъа боахама гІулакх леш я

Грузински ССР. Руставски азотнотукови завода коллективе йолаеннай 1958-1965 шерашка кхоачашъе лаьрхІача плана болх бе. Цу планах лаьрхІа да аммиак яккхар 2,6-за айде, минеральни лаьтта тоаду хІамаш — шозза совгІа дукхагІа арахецилга.

Дукха ха йоаццаш руставски химикаша каранйцар керда продукци — ца талхаш дола селитра арахецар. Из селитра вокхарел аттагІа да леладеш. Иштта арахийца я аммиачни селитра опытни парти.

Укх сурта тІа: Аммиачни производствен цхьан цехе. Машинист Г. Чипашвилин аьрдехьара вар), мастера помощник М. Цабуташвилин компрессора давлени нийсъеш боахк.

Сурт Г. Вахтангадзе. Фотохроника ТАСС.

АргІаш дара прогрессивни хьисап

Шалински района Джалкински совхоза пхелагІча отделенен болхлоша, НГІАССР Лакхехьарча Совета депутат Мусхаджиев Салмани трактори бригадан бригадир Мусалиев Джунаиди хьалха а болаш доакъар кийчдарна шоаш тІаийца декхараш кхоачащдарна къовсам делабеш, балха юкъе дехьад чана аргІаш дара блочный хьисап. Цу прогрессивни хьисапаца цхьан дийнахь 100—120 тонна аргІаш ду цар. Цунца ча доккхийча аргІашка вІашта детт, ца талхаш дукхача хана а улл.

Колхозаштеи совхозаштеи пайдана да блокаца аргІаш дара хьисап. Блочни хьисапаца болх баро «СТУ-07» яхача стогометатело чул 2,5-зза къахьегам кІезигагІа хулийт, хІаьта кранаца болх беча стогометатело чул диаза кІезигагІа хулийт къахьегам. Цунца, 5 саго стогометаталца дийнахь 40 тонна аргІаш ду, хІаьта блочни хьисапаца 6 саго дийнахь 120 тонна аргІаш ду.

Наха шоаш болх беш аргІаш дечул 8-10-за дукхагІа да блочни хьисапера аргІаш деш болх барах къахьегамах хьахур. Совхоза цу отделене аргІаш деш, укх тайпара нийсбаьбар болхлой. АргІа тІа кхо саг вар, сеткана юхе ча дІанийсдеш цхьа саг, ши трактористи ДТ-54 яхача трактора тІа цаІп «Беларусь» яхача трактора тІа шоллагІа вари.

Планал совгІа йол кийчъеш латт

Совнархоза кхачан промышленноста управлене гІожа доакъар кийчдеш 7 бетта лелабаьча балха итогаш яьй.

Цу балха хьалхле лелаеш ба Калиновски совхоза къахьегамхой. Цар шоай 9,800 центнер мара планах кийчъе ца езача, 12130 центнер ше тІайоллаш яр а дІайийнар а буц юкъе йолаш йол кийчъяьй. Йол кийчъеш шера йола план кхоачашъярна гаргга гІертаб Аесински совхозера къахьегамхой а.

БІаьш центнераш йол декхарал совгІа Іана хьайбаштА Іалашъяьй районашта юкъерча Шелковски заготовительни конторо.

Партийни вахар

МагIалбикан партактив

Укх шера 5-ча августе МагIалбика района партийни актив хилар.

Партийни активо дийцар юрта боахама производство лелаяр районе мишта лел.

Активе доклад яьча ССКП МагIалбика горкома секретара нов. Тебоев Тархана белгалдир ССКП ЦК февральски Пленумо баь соцам кхоачашбаро хIанзе а дика пайда луш хилар хьагучадьннилга. МТС-аш эргаяхаро гIо дир колхозерча къахьегамхой инициатива дегIа йоалаярна, машинехи тракторехи дикагIа пайда эцарна, кхашкара бIаьстан балхаш лоацагIча хана а дикагIа а чакхдахарна.

ДIадахача шерарчул лоархIам боллаш дикагIа гIулакх дир хьажкIашта а кхыча культурашта а.

Из гуш да районерча «Кавказ» яхача колхоза балхага хьажача. ССКП ЦК февральски Пленум хинначул тIехьагIа колхозо МТС-ра ийцар 24 трактор, 12 ялат чуэца комбайн, кхы дукха а кхашка балхаш ду машинаш а инвентарь а. Хiанз колхозага 24 совгIа эвтомашина я. Колхозе хьачубаькхар дукха а механизатораш.

Дикача дас санна техникаш пайда а эцаш политически а къахьегама а уйла лакхъяларца агротехнически дикагIча хана чакхдаьхар бIаьстан кхашкара балхаш, массане а цхьана хьинаре къовсам лоаттабир оасарах ялаташ цIендеш, гурахьа дийна ялаташ дика хьувкъийтар. Пудухьа торо хилар ялат паччахьалкхенга дохкара план 142 процент кхоачашъе. Колхозникашта трудоденах аванс лаьрхIа 3 килограмм кIа, 0,5 килограмм мукх, 0,2 килограмм борц, 4 сом ахча лу.

Хiанз социалистически экономика дегIаярца, къаьстта МТС-аш эргаяхарца колхозий вахара юкъе хувцамаш хиларца юртбахаман продукташ кийчъяра система кердача экономически хьало пIадехар кхоачашдеш яц. Цудухьа партеси правительствоси лаьрхIад 1958 шера июла бетта денз колхозаш паччахьалкхенна дIатела обязательни поставкаш дIа а яьха массанена а цаI йола паччахьалкхен закупкаш яра система эттаяр. Цу системас Iалашду колхозий юкъара боахам дегIабоалабелга. Масала, «Кавказ» яхача колхозо дIадахача шера паччахьалкхенна дIачуденна а дехка а 17500 центнер ялат дар, цох делар 325989 сом ахча, хIанз болча маьхах цунна лурдгар 667196 сом ахча.

Колхозо укх шера ялат а кхыйола юртбоахама продукташ а дIадахача шера енначул дукхагIа паччахьалкхенга дIачулургIолга лаьрхIача къаьстта белгалдоалаш хьагуш да вай партен Центральни Комитет юрта боахам дегIабара, кхашка болх беш болча къахьегамхой вахара хьал айдара йоаькхо еш хилар.

Докладчико белгалдаьча тайпара МагIалбика районе укх шера сэахкарчул дукхагIа дIадийнад ялаташ. Царна гIулакх делга дикагIа леладаьд, цу балха доккха новкъостал даьд города парторганизацеша.

Цхьабакъда, докладчико а пренеех къамаьлаш даьчар а юрта боахама производствера дукха а кхоачамбоацараш дийцар.

Районе, къаьстта «Ингушски» совхозе техникаш бизза пайда эцац, ялаташ чуэца доладелча ремонт во аь хиларах машинашта бхашка ремонт е езаш моттигаш хилар, районо хIанз а бхоачашъяь яц паччахьалкхенга ялаташ дохкара план, районе геттара во лел оалхазараш леладелга, «Ингушски» совхозерча булгалхоша доал во дарах Iалаьмате дукха оалхазараш дайнад, оалхазараш леладара план кхоачаш ца яра бхерам болаш я, йоагIаш йола терко яц бешамаши баьца даарий огородаши лелаярна.

Районе мела лел пожнивни ялаташ дIадер.

Хьайбашта доакъар кийчдара эгтара бехьтокхамера ха я хIанз латтар. Партактиве къамаьлаш даьрша яьхача тайпара цу гIулакха кIезига терко ю «Ингушски» совхозе а «Кавказ» яхача колхозе а. 4-ча июле «Ингушски» совхозе кийчъе езача 7743 тонн аьлах 2171 тонн мара кийчъяь яц. 11 400 тонн силос чуйолла езача 430 тонн мара чуелла яц, дукха дикагIа дац гIулаккаш «Кавказ» яхача колхозе а.

Партактиве къамаьл даьча ССКП Нохч-ГIалгIай обкома секретаро нов. О. А. Чахкиевс районе юрта боахам лелабарна дола кхоачамбоацараш белгал а даьха МагIалбика партийни организаценнa хьалхашка цо кхоачашданза даргдоаца декхараш эттадир, уж кхоачашдарна наькъаш а дийцар.

Партактиво тIанийцача соцам тIа белгалдир юртбоахама шу толамца чакхдаькхара де дезараш.

Грозненски района партийни активера

Укх деношка Грозненски районе хиннача партийни активе Нохч-ГIалгIай АССР-а обкома III пленума яь решенеш новцаш доклад йир партен райкома секретаро нов. Филипповс.

Докладчико ший къамаьлаца белгалдаькхар лаьтта ха хала хиннаяле а Грозненски районерча къахьегамхоша ший ханнахьа ялат чуэцара а из паччахьалкхенна дIадалара а план тIехкхоачашъяр. Планах 5850 тонн мара фийг болаялат дIадала ца дезача, районо дIаденнад 10714 тонн (хьажкIаш йоацаш), хьайбай продукцеш дIалуш а районерча къахьегамхоша эх шера йоагIа план ханал хьалха кхоачашъяьй.

СССП ЦК июньски Пленумо баьча соцамо чIоагIа паргIата баьхаб юртбоахама къахьегамхой, — йоах доккладчико. Хiанз царна чIоагIа пайдане да паччахьалкхенга ялат, дулх, шура, баьца даараш дохкар.

Цхьабакъда дукхача боахамашка юртбоахама продукцеш паччахьалкхенга йохкар во вIашагIделла леладу. Из во вIашагIделла леладелга хьахьоих Ленина цIерахча, «Советская Россия» яхача колхозашка лелача балхаша. Грозненски шурий совхозе хIара Iаттагара йоаькха шура дIадахача шера ньекхачул кIезитагIа яькхаро. Ленина цIерахча колхозе из кIезигьеннай 102 килограмм, «Советская Россия» яхача колхозе 293 килограмм.

Иштта районе во леладеш да коагIара оалхазараш дебара гIулахх а. БIаьсти из болх дика лелабарах кара-кара телаш йола ПIе байракх еннаяр района, кIанз тIехьарча хана районе из болх во лелабарах дIаяькхай.

Докладчико а пренеех къамаьлаш даьчар а районе боахаме оалхазараш, дукхагIа дебар чIоагIа уйла тIаяхийта дийцар. 1959-ча шера районе лаьрхIа да колхозашка ах миллион боабашкаш лелае аьнна. Цу гIулакха эша база районе а Ермоловски оалхазарий совхозе а йолаш я.

Пренеех къамаьлаш даьчар белгалдаькхар Грозненски районера къахьегамхой города мехкдаьттан-хошта дика дулх, баьца даараш, сомаш луш Iалашбе декхарийла болга.

Активе хиннараша къаьстта белгалдаькхар районе хьайбашта Iанна ашаш дола доакъар кийчдар во лелилга.

Районе гIишлош хьалъяра гIулаккхоачамбоацаш леладелга а; шоашта цIенош деш боахкача наха яла гIишлошъю материалаш йоацилга а; моттигерча материалех кIезига пайда ацилга а дийцар собране.

Собрани йистейолаш къамаьл даьча СССП Нохч-ГIалгIай обкома бюрон члена нов. Шепелевс района хьалхашка латта доккхий декхараш ший кханнахьа кхоачашде пезилга а, уж кхоачашде йиш царга хилар а белгалдаькхар.

Районни партийни активе гулбеннараша чIоагIа раьза болаш могабир СССП ЦК июньски Пленумо баьсоцам.

А. КУИМОВ.

Дийнде деза ферман хинна сий

Сунженски районе «ЦIеча Эскара» цIерахча колхоза шурий-товарни ферма районе меттел республике а хьалха латташ хинна дукха ха яц. Хьайбаш хьалха хиннараш да хIанз а, хIаьта хьайбай продуктивность лакхъярна эша торонаш хьалхарча шерашка хиннарел дикагIа а я, цхьабакъда, фермо хьалхле дIахийцай — дукха кIезигагIа йоах шура. Укх шерах хьалхарча ялх бетта, соахка цу ханна яькха хинначул 9 тонн кIезигагIа яькхай совхозе шура. Кхы тIа а лохлуш латт из.

Тайп-тайпара «теореш» дагалувц артела кулгалхошен специалисташен цунна бахьан доаладе гIерташ. Iай, доахан сов дерстаь хиларца кIезига лу шура, йоахар цар, хIанз, йоачаш бахьан долаш кIезигьеннай, йоах.

Бахьанаш уж дац. Колхоза специалисташен кулгалхошен цу лоархIамеча гIулакхий терко кIезига еш хилар да, из болх тIехьабисара бахьанаш.

Хiара шера лоамий даьгIенашка дажа ухийт хьайбаш. Бакъда, царна гIулакх деча наха эшачун терко яьяц хIанзалца саго. Колхозникашта йоах, хIанзчул пхи шу хьалха правленес соцам баьбар хьайбашта цига баьаш ен ,болхлошта са хаIа поме-щенеш ен, аьнна. Бакъда, хIанзолца хьадаь хIама дац цунах. Нах зIамигача вагоналга чу хьувз доахан йIайхача а догIа делхача а хана, тIа кхоалле йоацаш да. Иштта еш йола «йоакхо» бахьан долаш йоачаш лаьттача хана диккa лохделар шура якмел йолча торонех пайда эцаш ба бригадацара мехкдаьтта доаькхараш.

Иштта дика къахьегаш коллективо баьча балхах даьнна беркат гучахь да — планал совгIа даькхача мехкдаьттан 430 тонн Iоэтай бригадан счета тIа хIанзолехь а.

Шоллагiча бригада коллективаца социалистически яхь а лелаеш, дика балха толамаш доахаш я цхьоалагIча промыслан шоллагIа йолча бригадан коллектив а. МагIалбикан 25 шу дузача дега планал совгIа 150 тонн мехкдаьтта цала декхар тIанийца ба уж.

Грозненски районе

Сунженски районе «ЦIеча Эскара» цIерахча колхоза шурий-товарни ферма районе меттел республике а хьалха латташ хинна дукха ха яц. Хьайбаш хьалха хиннараш да хIанз а, хIаьта хьайбай продуктивность лакхъярна эша торонаш хьалхарча шерашка хиннарел дикагIа а я, цхьабакъда, фермо хьалхле дIахийцай — дукха кIезигагIа йоах шура. Укх шерах хьалхарча ялх бетта, соахка цу ханна яькха хинначул 9 тонн кIезигагIа яькхай совхозе шура. Кхы тIа а лохлуш латт из.

Тайп-тайпара «теореш» дагалувц артела кулгалхошен специалисташен цунна бахьан доаладе гIерташ. Iай, доахан сов дерстаь хиларца кIезига лу шура, йоахар цар, хIанз, йоачаш бахьан долаш кIезигьеннай, йоах.

Бахьанаш уж дац. Колхоза специалисташен кулгалхошен цу лоархIамеча гIулакхий терко кIезига еш хилар да, из болх тIехьабисара бахьанаш.

Хiара шера лоамий даьгIенашка дажа ухийт хьайбаш. Бакъда, царна гIулакх деча наха эшачун терко яьяц хIанзалца саго. Колхозникашта йоах, хIанзчул пхи шу хьалха правленес соцам баьбар хьайбашта цига баьаш ен ,болхлошта са хаIа поме-щенеш ен, аьнна. Бакъда, хIанзолца хьадаь хIама дац цунах. Нах зIамигача вагоналга чу хьувз доахан йIайхача а догIа делхача а хана, тIа кхоалле йоацаш да. Иштта еш йола «йоакхо» бахьан долаш йоачаш лаьттача хана диккa лохделар шура якмел йолча торонех пайда эцаш ба бригадацара мехкдаьтта доаькхараш.

Иштта дика къахьегаш коллективо баьча балхах даьнна беркат гучахь да — планал совгIа даькхача мехкдаьттан 430 тонн Iоэтай бригадан счета тIа хIанзолехь а.

Шоллагiча бригада коллективаца социалистически яхь а лелаеш, дика балха толамаш доахаш я цхьоалагIча промыслан шоллагIа йолча бригадан коллектив а. МагIалбикан 25 шу дузача дега планал совгIа 150 тонн мехкдаьтта цала декхар тIанийца ба уж.

Цхьаболча доаркай болх хинна Iац ферме пайда ца лур. Цхьабола специалисташ а ба пайда боацаш болх беш. Колхоза керттера зоотехник нов. Чечин тессаь дитаь ва хьайбай боахама йоакхо елга. Ферма тIара зоотехнически учет Iалаьмате воча хьал тIа я. Хьайбай учет йолча книга тIа яздаь дац маца малагIа етт баьхкаб, маца бугIе бига беза. Цудухьа малагIа етт маца бахкарбга ховш дац. Хiанзолца е хинна а, е хIанз йолаш а яц доаханна искусственни осемененни яра метод. Из ца хилча дикагIа дола хьайбаш доладе а, цунца боахам шербе а вIаштIехьа дац хIанзарча хана.

— Массанахьа хьежаь валац, — йоах зоотехника нов. Кондрашевас, — доахан дукха да, 270 етт ба тхога.

Доаркаша а Iунаша а теркал дац доахан бугIе лелар, концентраташца уж ца кхоабаш хилча массехь дийнахьа хий ца дахьаш хилча оарцагIа балац.

Колхоза специалисташка е болх байта беза е уж дIа а баьха, болх булургбола нах оттабе беза. ДIахо садетта йиш йолаш дац дукха ха йоацаш республике хьалхара мотт-иг лелаеш хинна ферма иштта тIехьайисар.

А. ЗИМАРИН.

Дика а сиха а ю гIишлош

★ ★ ★

Моторист Тесаев Адам

131-ча гIишлони-монтажни поезда коллективо болх беш яр йоккха участок я. Дукхха даьд сий дола балхаш машин-наькъа тIарча гIишлошъераша тIеххьарча шерашка. Цар хьалъяьй Грозне машин-наькъа болхлой больница, Слепцовске керда вокзал, эргаяькха тоаеш латт машин-наькъа болхлой Грознера культуран Дворец. Грозненски отделенен берригача наькътIа, станцешка, разъездашка балхаш деш гу гIишлошъераш.

Цу наха юкъе дика сий долаш я туркмен Мамедов Нурджан бригадир вола лаьтта оахкарий бригада. Дика къахьегаш ба цу бригадацара болхлой нохчо Тесаев Адам, плотник Борисов Григорий, моторист Зуев Михаил, кхы дукхха а бараш.

Бригадир ше гIишлошъерий коллективаца болх беш вола вурийтталагIа шу да. Цу хана чухь ший балха бокъонца вола говзанч ше хилар хьахьекхад цо. Шоашка дIабенна болх дика бе а, шоай профессии дукха еза а Iомабу цо болхлой.

— Тесаев Адам тхо долча болх бе Iаьржача балха тIа вера, — йоах мастера Демонов Петр Тихоновича, — бакъда, Казахстане тракторист-м хиннавар из, хIаьта а, тхога цунна бала из болх бацар. Iаьржа болх бергбац аз аланзар Адама. ТIехьагIа, гIишлошъерий специальность Iомае безам хиннача цо Iомайир из.

Мамедов Нурджана бригада Слепцовске вокзал еш йоаллар. Ханал хьалха хьалъяь яккха езаш яр из. Кхоачам хиллал бацар болхлой. Плотника Борисов Григоре, аьлар Тесаевга:

— Адам! — Iалаьмате дукха да вай плотникий балхаш. Хьона ховргдацар-хьох дагарца болх бе?

— Хiана ховргдац из, — аьлар Адама. — Дукхха даьд аз цIагIа плотника балхаш, укхаза а бубала мег сона из. Инструмент йий?

— Мишта яц из! — аьлар Борисовс.

— Хiаьта, хьаала Iа фу де деза, мичара волавала веза.

— Хiанз подмосткаш кийчъе, тIакхха опалубка е волалургва хьо...

Волавелар Тесаев плотника болх бе. Дикача плотникал вогIа янзар цо подмосткаш, опалубка.

Премыкание яхача разъезде дIаяхар Мамедова бригада цигара. Насосни хьалъеши трансформаторни подстанци юллаши боахк уж цига. Шортта я цига механизмаш. Царна юкъе я бетономешалка а. Дукха хьийжар Адам гIишлошъерашта раствор кийчъеча цу механизма балхага. ШоллагIа специальность Iомае лаьрхIача цо мотористага Зуевга аьлар:

— Михаил, моторист хила новкъостал де сона, хьа профессии Iомае безам бар са, чIоагIа дукха езаеннай сона из.

— Езаеннаяле ираз долаш хийла хьа из, аьнна цунна жоп а леннa, Адама ший болх хьеха волавелар из. Цо хьехачунга дика ладугIаш, механизмах цо безаме деттача кулгашка хьожаш, мотор мишта болаболийт а, цо болх мишта бу а теркалдеш вар Адам. Дукха ха ялалехьа. испытани е сона, аьлар, цо. Экзамен хьаттар цунга механика Афанасьев Алексей Семеновича.

Дерригача хаттарашта дика жопаш делар Адама.

— Дика Iомабаьб Iа керда болх, — аьлар механика, — цу специальностах бергба Iа болх.

Хiанз моторист ва Тесаев Адам. Болх сецаь ца латтийташ брак йоацаш материалаца Iалашбу Адама гIишлошъераш. Тахан гIишлошъерий дийнахьа, ший цIей долча дийнахьа Тесаев Адам гIадваха ва, гIишлошъерий юкъарча боталонца ший къахьегама дакъа хиларах.

ВОРОНИН С.

Ахьмад Ведзижев

Хаттар дар

Кирпишка тIа кирпишк юллаш,
Говзанчаш бар гIишло еш.
Хаттар дир аз алар дехаш,
Сенна деш да уж цIенош.
ВоккхагI волчо вела къежаш,
Са хаттара жоп делар:
— Укхчу хургда бераш дешаш,
Iилма Iомош — цо аьлар.
Селхан хиннар, кхоана хургдар,
Царна укхчу довзаргда.
Халкъо тахан кхоллаш мелдар
Шоашта долга дIаховргда.
Мехка доал шой кара ийца,
Хьа бер, са бер оттаргда,
Коммунизмах шоашка дийцар,
Хьинарлийца кхоачашде.
Кирпишка тIа кирпишк юллаш,
Говзанчаш гIишло еш бар.
Сона хайра ираз долаш,
Хьалкхувргдолга хьо са бер.

ГIишлошъерий ден сийна

«Старогрознефть» яхача мехкдаьттан промыслови управленен гIишлони-монтажни цеха коллектив докхий толамаш доахаш наькъа йоагIа «гIишлошъерий денна».

Бурув теха яьннача скважинашта оборудовани оттаяь а ца Iеш, вышкаш хьалъеш, тайп-тайпара турбаш ехкаш, нефтяникашта чуIе цIенош деш къахьегаш ба цехера болхлой. Укх шера 66 нефтяника квартираш лургья. Царех 6 саго «гIишлонашъерий ди» тIакхоачашехьа хьаэцаргъя квартираш.

ГIишлошъерий ден сийна 4,28 квадратни метр хулаш йола тховна тIаехка плиташ е йолаяьй коллективо. Из тайпа йола цхьа плита хьаеш хилча цунах цIабода мах духьала арматурни аьшк кходарах 8 сом 32 кепиги чухьнахьа хургба хIара плитах. Дукхха ахча кходайт цу гIулакхо.

«ГIишлошъерий денна» хетадаь коллектива совгIат да из.

А. ТЫЩЕНКО.

Болгарски методах

Колхоза кирпишкий заводера фоторепортаж

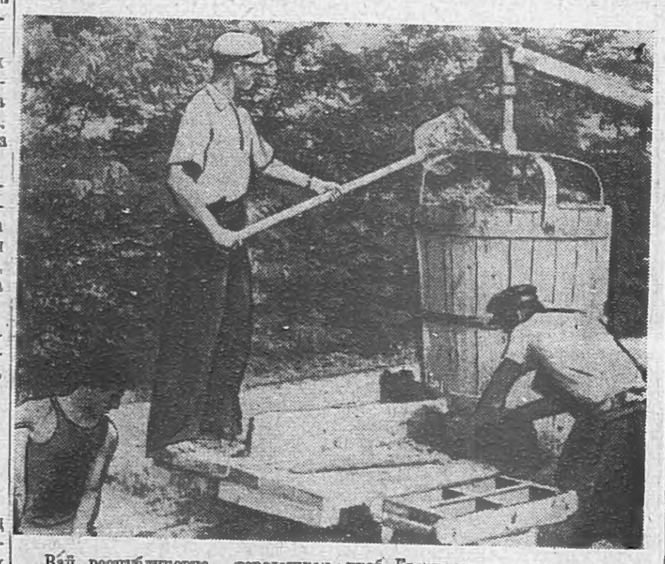

Вай республикерча городашкеи юрташкеи дукха хьалдеш латт цIенош, больницаш, школаш, клубаш. ЦIабаькка, дукха нохчийн гIалгIайн ба шоашта цIенош деш.

Уж еррига а гIишлош хьалъе дукха кирпишк эш. Кирпишк ца тоъар бахьан долаш дукха моттигаш нийслу цIенош хьалдаь цала деза ха тIехьа товлаш. Къаьстта дукха кирпишк еза юрта гIишлошъерашта, хIана аьлча дукхача колхозийн совхозийн шоай кирпишк ю заводаш яц.

Цу гIулакха шоашта аьттув баькхаб Краснодарски краярча новатораша. Болгарски методах кирпишк е а ятта а болабеннаб уж. Iалаьмате овсаре да цу методах кирпишк елга: бийца кирпишк хьаьчул тIехьагIа дахчан а кIора а отходашца ятта йиш я из.

Дукха ха йоацаш Гудермесера кирпишкашъю завод а йолаеннай цу способаца кирпишкаш е.

Грозней районе «Аргун» яхача колхозо а хьаллаьцад из гIулакх. Колхоза правленес заседани а, ях кирпишк еррийола бригада вIашагIъеллар. ВорхI саг вахар цу бригада юкъе, бригадир оттавир дикагIа вола колхозник С. Лизунов. Цу бригадата цхьа фургони ши говри я. Нов. Лизунов Гудермесерча заводе 10 дийнахьа практикаш а хинна цIавенав.

Хiанзлехьа 25 эзарнел тIех кирпишк яьй цу бригадо. Шоаш хьаьча кирпишкаш 400 моттиг йолаш клуб е лаьрхIад колхозо. Цул совгIа хьалдеш да механически мастерскеи, шхьоалеи, баьца даараш берхIала дехкача цеха, цIенош. Иштта, 157 саг а ва шоашта цIенош хьалдеш.

Цу способах кирпишк хьаелга боккхийча боахамий меттел шоашта цIенош деча наьха а вIаштIехьа даргда.

ТIера цхьа-ши тIоа цIабаькхе лоабат хьагуча а баькхе цу тIа 5 сантиметр сомал долаш гIумара тIоа бул. ТIакхха гIумарца лоабат вIашагI а эбеш оахк. Пул тIехьагIа хьаяь кирпишк 10—12 дийнахьа йокъаю, кIал цIи йоагае тарлургдолаш, йовхал массанахьа кхоачаргйолаш юкъе йовкъаш юташ хьал а етте 7—10 дийнахьа цIи а йоагаеш йотт уж. Нагахьа санна чахи, гидуартий чIегIехи цIи йоагае езаш хуле кхуврч шерагIа, боккхагIа бита беза.

7 сагата шоашта ма та цхьан аьхкий 400 эзар кирпишк йотталургья. Атта а овсаре а да цу способаца кирпишк елга.

Сурташ тIа: № 1 Глиномешалка, из хьалъюзаш воал болхло С. Аксенов, кирпишк кепа чутохаш воал (аьттехьа) И. Крекотин, тошар хьакхувдабеш воал (аьрдехьара) Демчар Хасимиков.

№ 2 И. Крекотин кеп хьалъюзаш воал.

№ 3 Маьхе йокъаеш яда кирпишкаш пескашца ураувттаеш воал М. Маршалов.

№ 4. Бригадир С. Лизунови (аьрдехьара), колхоза инженер С. Н. Антонови хьаяь а етта а яьннача кирпишкага хьожаш боаькх.

А. ТАРАСЮКА сурташ тексти.

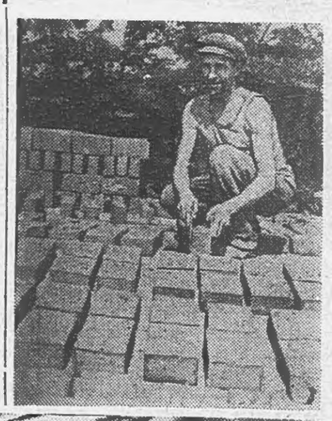

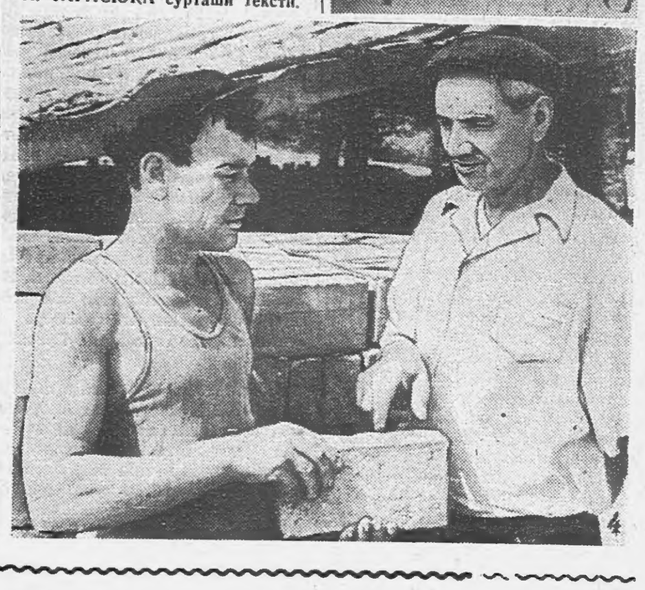

„Цхьан сесагаца а вахий къонах“

Фельетона меттал

ХозагIа дар «вошшийна вир» а долаш дар, Зяуддина ший сесагаца тIеххьарча хана деш хинна «хьамсара» къамаьл. Каст-каста бий-тIоара а доалар бIалаюкъе.

Ханна 30 шу а даланза йола Хьава 50 шу а даьнназ аргдолаш яр тIахьежача. Хобаденнача мордашеи дIабахача бесои тешал дора цунна.

— Дукхача берий нана хийла хьогIа, аьнна ловца а баькхха, итт шу хьалхагIа хьаеннаяр Хьава ший даьша Зяуддинага.

...Биъ пен юкъера ава ца боалаш, кхыметтел лоалахошта а бокъонца ца бовзаш дукха бала тIалаттар Хьавайна... Сайи боаи къасттача хана хьалгIоттар из. Хiаьта дезал пхьер а диэ Iобувшшалца, ши кулг вIашка дилла Iолохъяла йиш йоацаш, дукха гIулакхаш дар цIагIа де дезаш. Цу юккъе гIолла, кача юх дIа ца хецаш тIехьалелаш, укхан сих даьнна диъ бер а дар.

...Укхан мар ва яхар — Зяуддин цу хIаман уйла еш вацар.

ЦIагIа долчох диках дар диэ а мерзах дар меле а, Iуйрийна, дика кийч а веле ший «Победа» тIа а хайя аравоалар из.

ЦIагIарча дезараша готъяь, ший бIехденна тIелг хила тоххал а мукъа йоацаш хьувзача Хьавайна цхьа хоза дош, цхьа хьастар хазацар Зяуддина багара.

...— Да вала хьо балий! Маца дIабаргбола хьогI хьо са качара, аьле доккха са а даькхе! пхьерел тIехьагIа Iоюжар Хьава.

...Денгара-денга из бала тIалатташ хьаденача итт шеро дIабихьаьбар Хьавай бос, хобадаьдар цун мордаш.

Маьлха духьал дийрза цIе Розаанна хоза яр из укханга йоагIача хана.

«Къаенна» Хьава кIорда а яь къонача нускалга цог эттар вай Зяуддина.

«Шийна дагадеха хIама къонахчо чакхдаькха деза» яхача уйланца, укх шера июль бетта шоллагIа къона нускал доаладир Зяуддина.

Хьавай 4 бера багара а даькхха шхи бIаь тума ахчи 2 кайи урдона делар цо.

Вай вувцаш вола Зяуддин моллагIа вола мугIарехьара Зяуддин вац. Цуров Зяуддин партийни билет киса а доаллаш коммунист а лоархIаш ва, Назрановски совхозе бехктокхамерча балха а волаш.

Советски законех дукха дош хеташ вац из гIайгIа-коммунист. Ше саг йоалаярах ЗАГС-е регистраци а яьяц цо, хIаьта йоккхагIа йолча сесагацара суде гIолла «операцеш» моллага чакхъяхийтар цо.

* * *

Сесаг а цо даь бераш а долаш вар Назранера Евлоев Муса. Цхьан сесагах кхоачам а ца хулаш шоллагIа сесаг йоалаяьй Мусас. Iовдал ва ала йиш йоацаш, дийша а бехктокхамерча балха тIа а ва Муса — Назрановски райфинотдела налоговой инспектор ва из.

ХIанз фу ала деза цо даьчох?

* * *

— Цхьан сесагаца а вахий къонаха, аьнна дIатохавеннача Мальсагов Ювсапа — райПО складий сторожо — шоллагIа саг йоалайир укх шера, ЗАГС-ца гIулакх доацаш, моллага гIолла ший гIулакх дIа а дерзадеш.

* * *

Назране вахаш вола Цечоев Бахьауддин общественна пайда луш бола болх беш вац. ЗIамига бер дола ший сесаг цIагIара эккха а яь. сихвенна керда нускал доаладе кийчлуш ва из, ше эккхаяьча сесагацара гIулакх советски законо ма яккхара къоаста а ца деш.

* * *

Бераш а сесаг а долаш волча Плиев Аюпа, ший йоккхагIа йолча сесага а берашта а доккха халахетар а деш, шоллагIа саг йийхай, кастта из цIа йоалас урдув кийчлеш а воал из.

* * *

Царех тарра дола масалаш Наьсарен районе вахача гIалгIаех кхы дукхха а дувца йиш я. Цхьабакъда, дийцараш а кхоачам болаш да сурат миштад харна.

Уж «моарош» бахача юртсоветий председателашта, парторганизацешта хьалхле лелаерашта хацалий-теш цар кхалнахага мел чIоагIа бала бахь?

Тахан бувцанза далац вай кхалнахага бала бахьаш бола уж «аьлий» — Зяуддинаш, Мусаш, Ювсапаш, Бахьауддинаш. Капиталистически замах юхедиса уж къаденна гIулакхаш леладеш бола «дика къонахий» малагIаш ба ханза баргбац.

Вай мехкара кхалсаг массане а уйла еш я. Партес а паччахьалкхено а йоккха уйла тIайохийт общественно-политически вахара юкъе кхалсаг чуозарна. Майрра дегIаухийт вай кхалсаг партийни а советски а боахаман а балхаш тIа.

Вай партес а паччахьалкхено а кхалсега лоархIам иштта чIоагIа беча хана, из деррига гIулакх хоттала Iочу а тесса цунна когаш тIабетташ болча наха се боарам боацца эгIазвахарах, цу наха бала бахьаш лоаман кхалнахах тIехьаьнна сайна къахетарах язъяьяр аз зIамига фельтон.

ХIанзчул тIехьагIа дика дар дувцалда вай, Iодика хайла.

ТЕМАРКЪА.

ДукхагIа хьайбай продукташ лургья Даьхенна

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара беттача Iаттагара 1650 а, кхы дукхагIа а килограмм шура яьккха НГIАССР-а юрта боахама Министерствон дояркаш

Кугаевских Т. — Сунженски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 3238
Колесникова Л. — Сунженски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 2910
Безреброва Е. — Сунженски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 2637
Гулаева Т. — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2536
Авилова Е. — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2373
Зверева А. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2362
Тюгулева К. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2150
Шохина Г. — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2138
Лонговая М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 2137
Бокова М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 2114
Никифорова М. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2110
Луценко Л. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 2090
Саламатина — Шелковски р-на Сталина цIерах йола колхоз 2059
Лущикова А. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 2053
Кузнецова Т. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 2049
Сигарева Н. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 2038
Ходячих А. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1999
Здобникова Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1997
Куценко О. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1978
Комаренко П. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1972
Кузнецова П. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1970
Колесникова Ю. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1968
Дороговозова Ф. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1966
Гребенченко А. — Сунженски р-на «Победа» яха колхоз 1957
Плысачева Ю. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1955
Коноба М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1945
Пащенко А. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1944
Оприш Е. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1924
Усова В.—Малгобекски р-на «Кавказ» яха колхоз 1920
Тельпук М. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1917
Хошенова В. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1917
Бычкова А. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1914
Стороженко Н.—Шелковски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 1912
Адамова Е. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1904
Ткачева Г. Наурски р-на Калинина цIерах йола колхоз 1897
Фоменко В. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1897
Гончарова В. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1892
Петухова А. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1892
Дербасова Е. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1892
Титаренко М. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1889
Чабанова М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1888
Короткина М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1883
Дудкина А. — Сунженски р-на XX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1879
Турзай М. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1878
Бахтина Т. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1877
Аджибатырова Р. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1858
Дохненко Т. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1856
Журба В. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1853
Игнатенко Н. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1853
Никитенко Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1844
Белозерцева Е. — Наурски района «Октябран 40 шу» яха колхоз 1838
Вербицкая Д. — Сунженски р-на ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз 1834
Кузнецова А. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1832
Хрикина Е. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1831
Маркова Н. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1829
Мацола В. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1823
Хрянина Е. — Наурски р-на Октябран 40 шу» яха колхоз 1820
Копцева М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1817
Посадская Ф. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1814
Корякина В. — Сунженски р-на цIеча Эскара цIерах йола колхоз 1811
Нагуманова Г. — Каргалински р-на «Красный пахарь» яха колхоз 1811
Шенцева Н. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1801
Гетманова Н. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1800
Казаева Т. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах колхоз 1798
Глущенко Р. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1796
Куценко М. — Сунженски р-на XIX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1789
Макулина Н. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1767
Кудрявцева Е. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1766
Пирогова Е. — Сунженски р-на «Победа» яха колхоз 1761
Володина Т. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1761
Волохина Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1758
Пирогова А.— Наурски р-на «Красное знамя» яха колхоз 1754
Кучина М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1753
Колпикова А. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1749
Науменко М. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1745
Соловьева Н. — Наурски р-на «Красное знамя» яха колхоз 1742
Павина В. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1741
Григорьева Р. — Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 174р
Яковлева Е. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1741
Печкан А. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1737
Саварцева Р. — Сунженски р-на ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз 1734
Валиева К. — Шелковски р-на «Путь к коммунизму» яха колхоз 1731
Осипова Т. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1730
Дудко Е. — Сунженски р-на XX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1729
Глобенко Р. — Грозненски р-на «Аргун» яха колхоз 1723
Колхикова А. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1722
Судакова К. — Грозненски р-на «Новый быт» яха колхоз 1721
Акульцина Е. — Сунженски р-на XX-ча партсъезда цIерах йола колхоз 1716
Есикова В. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1714
Никитина Л. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1710
Мишукова Ю. — Наурски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1708
Иванова А. — Сунженски р-на ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз 1705
Локтева М. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1705
Кистень Л. — Наурски р-на Калинина цIерах йола колхоз 1699
Краюшкина П. —Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1688
Гудзенко М. — Сунженски р-на «Победа» яха колхоз 1687
Чуланова Е. —Наурски р-на «Красное знамя» яха колхоз 1685
Федько В. —Грозненски р-на 1-ча Мая цIерах йола колхоз 1683
Зерщиков И. — Сунженски р-на Кирова цIерах йола колхоз 1682
Черникова О. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1679
Кошан, М — Наурски р-на Калинина цIерах йола колхоз 1655
Анисимова М. — МагIалбикан р-на «Кавказ» яха колхоз 1655
Самокрутова Е. — Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1678
Макарова А. —Наурски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1651
Голова Н. —Шелковски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1650

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца 1100 а кхы дукхагIа а килограмм шура хIара Iаттагара яьккха Нохч-ГIалгIай АССР лоаман районашкарча дояркаш

Тазбаева К.— Курчалоевски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1752
Алиева Т. — Веденски р-на К-Маркса цIерах йола колхоз 1648
Сатобалова З. — Курчалоевски р-на Ленина цIерах йола колхоз 1640
Музаева Х.—Веденски р-на Советий VII-ча съезда цIерах йола колхоз 1545
Ачанаева Ш.—Веденски р-на «Победа» яха колхоз 1524
Зубаирова П. — Веденски р-на К-Маркса цIерах йола колхоз 1486
Ахбулатова А. — Советски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1157
Далаева П.— Советски р-на «Октябран 40 шу» яха колхоз 1128
Кайханова Ш. — Советски р-на А. Шерипова цIерах йола колхоз 1100.

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара Iеттача Iаттагара 1600 а кхы дукхагIа а килограмм шура яьккха НГIАССР-а юрта боахама Министерствон дояркаш

Гречко А. — Горяченсточненски совхоз 2232
Алексеева Т. — Горяченсточненски совхоз 2216
Бурцева В. — Ермоловски совхоз 2037
Салтаева З. — Надтеречни совхоз 2025
Адсаламова Н. — Надтеречный совхоз 2025
Бислиева К. — Джалкински совхоз 2005
Скибо Е. — Красноармейски совхоз 2004
Еременко Е. — Горяченсточненски совхоз 1989
Ельмурзаева З. — Надтеречни совхоз 1983
Сандулаева Н. — Надтеречни совхоз 1962
Сологубова Н. Грознен шурий совхоз 1962
Гмырина П. — Надтеречни совхоз 1945
Дулдаева А. — Гвардейски совхоз 1937
Бобылева Н. — Грознен шурий совхоз 1906
Юсупова Б. — Надтеречни совхоз 1905
Аристова А. — Красноармейски совхоз 1889
Шестак Е. — Ермоловски совхоз 1885
Самбулатова М. — Горяченсточненски совхоз 1881
Глазова Л.—№ 1 йола шурий совхоз 1874
Абдуразакова М. — Горяченсточненски совхоз 1870
Мурзаева Е. — Надтеречни совхоз 1870
Сорокоумова В. — Предгорни совхоз 1862
Абдурахманова К. — Гвардейски совхоз 1855
Понамарева Е. — Горяченсточненски совхоз 1850
Махмудова Х. — Надтеречни совхоз 1845
Бараханова З. — Горяченсточненски совхоз 1839
Хасшиева Ш. — Горяченсточненски совхоз 1818
Лунева А. — Горяченсточненски совхоз 1815
Селезеретова О. — № 1 йола шурий совхоз 1806
Майрукаева Е. — Гудермесски совхоз 1794
Яковлева М. — Грознен шурий совхоз 1794
Юсупова Х. — Надтеречни совхоз 1794
Рассуханова З. — Горяченсточненски совхоз 1783
Девицкая Р. — № 1 йола шурий совхоз 1772
Жаркова А. — Грознен шурий совхоз 1764
Борисова К. — Горяченсточненски совхоз 1758
Янаева Д. — Лермонтовски совхоз 1756
Баранкова М. — Горяченсточненски совхоз 1751
Хасиева К. — Надтеречни совхоз 1747
Самойленко Р. — Красноармейски совхоз 1747
Ковалева В. — Горяченсточненски совхоз 1720
Козлова М. — Предгорни совхоз 1717
Субач С. — Горяченсточненски совхоз 1705
Джожжина Е. — Горяченсточненски совхоз 1704
Сагалова П. — Надтеречни совхоз 1691
Махмаева Р. — Надтеречни совхоз 1673
Астамирова Х. — Надтеречни совхоз 1671
Курекаева Н. — Надтеречни совхоз 1671
Галбакова А. — Гвардейски совхоз 1671
Хамидова А. — Гудермесски совхоз 1669
Техиева А. — Джалкински совхоз 1669
Дайберт Х. — Горяченсточненски совхоз 1662
Алаева К. — Предгорни совхоз 1660
Несинова В. — Грознен шурий совхоз 1660
Фаут Е. — Горяченсточненски совхоз 1653

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара беттача Iаттагара 1650 а кхы дукхагIа а килограмм шура яьккха НГIАССР-совнархоза чхьагIара-коньячни треста дояркаш

Проворотова Л. — Наурски совхоз 2459
Мартыненко И. — Наурски совхоз 2363
Слюсарева Е. — Наурски совхоз 2333
Жукова Н. — Ленина цIерах йола совхоз 2200
Мунштук Л. — Наурски совхоз 2173
Веприкова А. — Наурски совхоз 2059
Ильясова З. — Новосельски совхоз 1890
Цапанова А. — Калиновски совхоз 1883
Вощилина М. — Новосельски совхоз 1880
Бучнаева А. — Новосельски совхоз 1870
Глушко М. — Ленина цIерах йола совхоз 1800
Лопатченко Е. — Алпатовски совхоз 1745
Старцева А. — Калиновски совхоз 1742
Слюсарева П. — Алпатовски совхоз 1730

1958 шера 1-ча январе денз 1-ча августа кхаччалца хIара оалхазарагара 90 а кхы дукхагIа а фуаш гулдаь колхозийн совхозийн коатIара оалхазараш кхоабараш

Алханова Х. — Грозненски района Ермоловски совхоз 118
Янюнас Э. — Грозненски района Ермоловски совхоз 116
Байдина Н. — Грозненски района Ермоловски совхоз 114
Карачихина П. — Грозненски района Ермоловски совхоз 111
Богуслова П. — Грозненски района Ермоловски совхоз 110
Бондарева А. — Каргалински района Фрунзе цIерах йола колхоз 106
Николаева М. — Каргалински района Фрунзе цIерах йола колхоз 106
Пимичева М. — Шалински района Сталина цIерах йола колхоз 104
Горобцова М. — Шелковски района Сталина цIерах йола колхоз 104
Курилова Е. — Каргалински района «Красный пахарь» яха колхоз 98
Сидорова М. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз 92
Ивановская В. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз 92
Жидова В. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз 92
Дутова П. — Сунженски района «Победа» яха колхоз 91
Коноплина М. — Сунженски района «Победа» яха колхоз 91

Республика колхозашен совхозашен доахангара шура яккхарах йола

СВОДКА

(Хiара Iатта килограммаш)

Районийн совхозийн цIераш	Июль беттa яьккхай	1957 шера июль беттa хиннaчул + е —	1958 шера 7 беттa яьккхай	1957 шера цу хана яьккхaчул + е —
Колхозаш				
Наурски	294	+ 18	1501	+ 233
Шелковской	267	+ 29	1262	+ 100
Сунженски	246	— 7	1440	+ 17
Грозненски	243	+ 28	1339	+ 86
МагIалбик город	230	+ 10	1388	+ 79
Каргалински	222	+ 23	1124	— 9
Курчалоевски	185	+ 69	864	+ 31
Первомайски	154	— 28	714	— 129
Веденски	119	— 39	956	+ 105
Советски	109	+ 5	534	— 19
Саясановски	96	— 7	519	— 117
Ножай-Юртовски	80	— 47	468	— 249
Совхозаш				
Наурски	320	—	1926	
Новосельски	313	+ 6	1813	— 57
Горяче-источненски	291	+ 51	1629	+ 196
Староюртовски	283	+ 130	1463	+ 529
Калиновски	283	—	1584	—
Надтеречни	278	+ 44	1550	+ 233
№ 1 йола Шурий	276	+ 22	1447	+ 138
Грозненски плодоовощной	271	+ 52	1691	— 20
Ермоловски	260	+ 15	1526	+ 50
Комсомольски	255	— 37	1547	— 101
Гвардейски	252	+ 5	1265	+ 5
«Советская Россия»	251	—	1490	—
Грознен шурий	243	— 17	1334	— 80
Гудермесски	238	+ 37	1252	+ 62
Предгорни	236	+ 3	1227	— 93
Красноармейски	220	— 21	1068	— 235
№ 2 йола баьца даарийн шурийн	214	— 1	1258	— 158
Лермонтовски	212	+ 6	953	— 198
Ингушски	204	+ 11	1085	— 54
Шалински	191	— 2	970	— 137
Джалкински	187	+ 8	1016	+ 29
«Октября 40 шу»	158	+ 14	722	— 349
Назрановски	103	— 41	539	— 532

Оздоева Яхььяй къонахчул

Йиззача юхьара, нахаца велавенна безаме волаш, наьха тIулакха вала везе кийча волаш — иштта вовзар Первомайски лесоучастка трактарист Оздоев Яхьья цун новкъосташта. Иштта цIаккха а вицлургвоацаш дега чу вессар из цун юртахошта а. Паччахьалкхен рузкъа бахьан долаш шийла дуккха дукхагIа низ баращца лета велар комсомолец Оздоев Яхьья. Ший комсомольски декхар кхоачашдир цо ше леча дийнахьа.

Из дар цхьа шу хьалха. Август бетта цхьан дийнахьа сайринга лестача хана комсомола райкомера айянна уйла а йолаш, хуро тIа а боахаш лесоучастке воагIар из. «Со вовзий шоана ва са хьунаш, ва са лоамаш, со гIалгIай кIант ва шоана, тахан комсомолала дIайийцав со!» — чIоаггIа цIогIа а теха ала безам болчоа тарра боахар цо ший гIа.

ВэагIашехь а дага декхар цунна дукха ха йоаццаш комсомола райкоме дан къамаьг. Дега чура цIена а хьехаме а къамаьл дар из! Къаьстта дег чу дессар цунна комсомола райкома секретара шийна ловца а боакхаш аьнна дешаш:

— Хьо, Оздоев, тхона вовз дика новкъост а говза трактарист а хиларца. Бакъда, дика комсомолец хила халатIа-м да. Тхо теш хьогI. Яхьья, из еза цIи а Iа сийленца дIахьорг хиларах.

Э, нагахьа санна цу минуте, е хIанз цхьа къонахчун гIулакх де йиш хилча! Цхьаккха хIамо тIехьашка воаккхаргвацар-кх Яхьья. Фу дулургда уккхаза сатийнна хьу кийчъеш болхлой боахкача метте. Хьуна юкъера хьаара ийккха дорхъянна ча ювргья? Фу къонахчал да из. Из-м дош огичад.

ВIалла цегача доагIаргдарий Яхььяйна цхьа-ши сахьат даьлча ший комсомольски декхар кхоачаш а деш, халкъан рузкъана тIабаьржача бирсача къушта духьал оттавезаргва аьнна.

Цу йицлургйоацача августа сайрийна лесоучасткан болхлошта алапий хьателар. Цхьацца дIачу а ухаш кассера шоашта доагIа ахча хьа а йидеш ара а бувлаш цIа ухар болхлой. Кастта ши-кхо саг мара ца вусаш кIезигбалар кассе нах. Ший тIулакха хьачувена участкан милиционер Т. а вар цуча.

Цхьаннена а бIарга бовнзар топаш а ядаш, йIаьха плащаш ювхаш хьуна юкъера Іо ара ваьнна кхо саг. Бертий санна дIа-юха а хьежаш контора тIабоагIар уж. Сиха шоайла цкъа-шозза йист а хинна шиъ конторе дIачувахар кхоалагIа вар наIарга ха де дIаэттар. Юхь къайла а йоаккхаш IотIа тасса плаща капюшон яр цун, хIаьта бе къегаш топ а яр.

Къуша лийрхIадар сихха кассацара гIулакх «хоада а дах» гIар-тата доацца дIабаха. Цар лийрхIар хиланзар: духьал ваьлар царна милиционер, бакъда, цун низ кхачанзар —тешча хьа а яьха из ве дагахьа массехк топ техар цар цунна тIехьа. Цул тIехьагIа сихха ахчан пачкаш хьагул а яь ара болабалар уж.

Тоний таташ хезар комсомольцана Оздоев Яхььяйна. Топаш сен духьа етт са а кхийна конторагахьа чуведар из. Бакъда, цунна духьал ваьлар из наIарга саца хинна плащ йийха лакхача детIара хиннар. Ший топа юхь Яхььяйна дIатIа а хьекха аьлар цо, — «ДIавала укхазара, хьагIа ца а гIерташ!»

Топа юхь тIа латтача хана сиха хувцалора берта чура уйлаш.

— ДIавахеи, кхера а венна? Са доттагIий, хьун болхлой касса йохош ма боахкий къуй? Ишта хилац комсомольцаш...

ТIаккха моастагIчунна кач вахар из. ЦIаьхха тIакхийттача Яхььяс къу Іо а теха, цунгар топ яккха велар из. Кхера ванна къу кара воагIаш латтар. Цхьа минут кхы хинна яларе Яхььяйна бе йоагIар топ, тIаккха-м кхыча тайпара хургдар къамаьлаш. Бакъда, Яхььяйна кIалвоаллача вIаьхачоа касса а йита оарцагIа баьхкар вожаш шиъ. Яхььяй кхы цхьаккха тайпара уйла е кхензар, цIаьхха кертах хIама кхийттачул тIехьагIа. Пул тIехьагIа цIаьхха а, цIаьхха а... Из кхетамчура ваьлар.

Иштта воллашехь а кхерар цунах къуй. Цунна кхы цIаьхха топ а теха хьунагахьа дIакъайла баьлар моастагIий.

Иштта къонахчул гуча а доалаш велар комсомолец Оздоев Яхьья — дика новкъост, хьалха латта трактарист. Цун сий а деш дIавеллар из. Цун дезалла эшачун йоакхо йир лесоучастка коллективо: сесага Эсетан, йийIига Маремаи, цкъа лушдола пособи далар, хIаьта паччахьалкхено дийна мел болча хана йийде йиш йола пенси а хьожадир.

ХIанз шой майра новкъост, комсомолец вийна цхьа шу дузача хана, из виц ца волийташ ба Первомайски лесоучасткера комсомольцаш.

Оздоев Яхььяй цIи, цун вахар барригача кагирхошта пример хила мегаргйолаш да.

И. ГОГУН.

* * *

Следственни органашта кораваьв банда цхьа доакъашхо Чахкиев Муса. Укх денношка НГIАССР-а Лакхехьарча Судо дош а дийца 25 шуи, араваьннaчул тIехьагIа бокъо хургъйоацаш 5 шуи ха техай Чахкиевна, цун доалахьа мел йола хIама конфисковать а деш.

Юкъера дIадаха кхоачамбоацараш

ССКП ЦК таргатарча шерашка сага сих дулхи, шурей, даьттеи дакхарна Американ вIашагIкхийттача Штаташта тIехьакхе, аьнна, декхар оттадаьд вай мехкарча юрта боахама къахьегамхошта кхаччашка. Из декхар кхоачашдарна керттера дар хьайбаш дика кхабар, царна Іана кхоачам хургболаш доакъар Іалашдар да.

Бакъда, Наьсарен районерча «Октября 40 шу» яхача совхоза 2-та отделенен кулгалхоша цу лоархIаметча гIулакха е еззача тайпара терко еш баш.

Август хьатIаэтташ, доакъар Іалашдарна дикагIа йола ханаш тулаш латт, доакъарийна лаьрхIа дIайийна магар, суданка, эспорцет яха баьцаш дентара-дента къаьлуш доакъарийна пайдана йоацча йовлаш йоагIа. Цул совгIа, хьакха маьлхо боъьош догIо бошош касарах улл 100—150 тонн хургйола магар. Хьайбай базашка тIаэза вIалла доакъар даш.

Уж деррига кхоачамбоацараш отделенен кулгалдерий бехк болаш да: беш болх боацаш дукха болхлой ба отделене, хIаьта хьаттара болхлой а цIаухийт управляюще нов. Баркинхоевс «сов дукха ба уккхаза болхлой», яхаш. Хьатта 200 метр мара гаьна доацаш хьакха улла доакъар бIаргатагуши из болхлошка гуллайтилга вIаштIехьа доаккхаши саг вац кулгалхоех.

Доакъарах токхораш е болабеннабар болхлой Торшхоев Адалбики Кодзоев Умат-Гирийн. 5—6 дийнахьа болх а баь кхы шоай болх теркалбеши цун учет лелаеш саг а ца хинна цIагIа сайцар.

Аьлах даь аргIаш дista рулетка йоацаш учет лелаяц йол гулъеча балха. Цу лоаздам боацча хIамаша юхаувз из лоархIамера болх. Совхоза партийнийн профсоюзнийн организацешн дирекции Іалаьмате сиха оарцагIъяла еза из паччахьалкхенна лоархIамера гIулакх кхоачашдарна.

Къ. АЛИЕВ.

МагIалбика 25 шу доал

МагIалбика мехкдаьттахой шерра социалистически яхь а йоаржаяь хьинаре кийчлуш ба шоай город йилла а МагIалбике эгтара хьалха мехкдаьтта даьнна а 25 шу даларна балха жерда толамаш дахарца нажъа баха.

МагIалбикан мехкдаьттахоша шоаш денна дош кхоачашдерг хилар хьаьхьокх хIанзе а цар даьхача толамаша. «Малгобекнефта» НПУ чуйоагIача 13 предприятех шоай ворхI бетта йола планаш а тIаийца декхараш а кхоачаш а тIехкхоачаш а даьд 12 предприятес. Мехкдаьтта доаккхача промыслашта юкъе хьалхле лелаеш я социалистически яхь дIайолаяь йола кхоалагIа промысел (заведующи нов. Мамедов, парторганизацен секретарь яов. Заводский). 7 бетта йоагIа план 104,6 процент кхоачашъяьй цу коллективо.

НПУ ерригача промыслашка балха юкъе лелаеш я вторични методаш. Уж лелаярах хьадаьккхача дерригача мехкдаьттах 39 процент даьккхад. Болх ца беш лаьттача фондах 2 скважина болх бе йолаялийтай, из дарах 150 тонн мехкдаьтта даьккхад. Бурув тохаш хиначара планах 8 езача болх бе йолаялийтай 9 скважина. Промыслашка планах 20 е езача 24 гидроразрыв яьй из дарах 110 тонн мехмехкдаьтта даьккхад. ДIаяхача хана чакхъяьккхай 20 коммулятивни перфораци, цоах кхы тIа а 275 тонн мехкдаьтта даьккхар. Балха юкъе 232 геолого-технически гIулакхаш дарах 2179 тонн мехкдаьтта тIакхийтар. Цу дерригнеша торо хилийтар планал совгIа 7893 тонн мехкдаьтта даьккха.

НПУ дика вIашагIделла лел рационализаторски предложенеш яра болх. Нагахьа санна 1957 шера 259 предложени еннаяле укх шера 331 предложени еннай. Уж балха юкъе йоалаярах 383,6 эзар сом кходаьд. ДикагIа бола рационализатораш ба Луценко П. И. — РМЦ слесарь, Дзабиев Р. Х. — РМЦ начальник, Пуженко А. И. — 3-ча промысла слесарь, Налитов Н. И. Астафуров В. Г. иштта кхыбараш.

Социалистически яхь лелаеш мехкдаьттахошта юкъе дика болх барца белгалйоалаш хьалкхийнай бIарча бригадаш. 3-ча промыслан нов. Окунев Н. М. мастер волча бригадас ворхI бетта даьтта даьккхара план 107 процент кхоачашъяьй, цхьоалагIча промыслан нов. Дубовицкая М. В. мастер йолча бригадас — 102,1 процент, шоллагIча промыслан мастер нов. Изаксон А. М. волча — 104 процент.

Бурув деттача бригадашта юкъе а ба шоай планаш тIехкхоачашъеш хьинаре къахьегаш мехкдаьттахой. Оператора Халина И. Л. ший план 101,1 процент кхоачашъяьй, лаьттан кIал ремонт еча нов. Усковс Ф. Т. — 161.5 процент, лаьттан тIа ремонт еча нов. Тюлянниковс— 101,9 процент, иштта кхыбараша а.

Укх деношка Нохч-ГIалгIай профсоюза областной комитета президиумо соцам барца «Малгобекнефта» НПУ коллетив социалистически яхье хьалхле якхарах республикан сийлен доска тIа яьккхай. Ший хьинар кхы а айдаь къахьегаш я «Малгобекнефта» НПУ коллектив шоай города 25 шу далар дездарга сийленца накъа яхарна.

ССКП МагIалбика горкомо а горисполкомо а соцам баьй МагIалбика 25 шу даларна сийна йоаржаяьча яхье хьалхле яьккхарашта а дуккхача хана денз цига болх беш барашта а совгIаташ дала а, доккха цIей даь из ди дезде а.

Шеко яц МагIалбикерча мехкдаьттахоша а берригача къахьегамхоша а котало яккхарца из ди дездерг хиларах.

ТЕБОЕВ Тухан.

ХЬ. ОСМИЕВ.

Цудухь вайна машар эш

Лаьттал хьаьнагI,
Мезал мерзагI
Дош да «Машар» —
Цудухь вайна машар эш.
Накха хьуекхаш
Ираз кхоабар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

Коа тIа вала
Да хулийтар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Везар-вовзар
Маьрша воахор
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

Дегаш гIоза
Къонгаш кхебер
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Дукха лайна
Нана теер
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

Хьа бер, са бер
Делош хьестар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Сийрда наькъаш
Царна дехкар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

IаьрчIа лаьтта
Ялташ кхедер
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.
Маьлха сердал
Вайна телар
Ма бий машар —
Цудухь вайна машар эш.

«Вахар», «Машар» —
Юша-воша
Ма дий, кIантий, —
Цудухь вайна машар эш.
Мотт мел болча
Меттал яхаш
«Машар! Машар!! Машар эш!!!»

Доазол дехьара

ООН-о интервентий эскараш Ливанерен Иорданереи арадахийта деза

Тахан социалистически лагера мехкийн кхыча паччахьалкхенийн кепа йоазон керттера уйла тIаяхийтай СССР Министрий Совета Председателе Н. С. Хрущевс США-н, Англени, Францени правительствай керте латтарашка яхьийтача посланешта. Газеташа Н. С. Хрущева посланешта кепа техай доккхийча алапашца керте а яздаь, царца белгалду Юхерча Малхбоалера къовсам кхы ца гоадеш къоастабар Ливанерен Иорданерен американскин английскин эскараш арадахар, тIехьа ца доахаш паччахьалкхенашта керте латтарий совещани гулъяр Советски Союзо тIагIерттан ца хаддаши дIакхайкадеш хилар.

Н. С. Хрущева посланеш йошхаш «Мадьяр Немзет» яхача венгерски газето язду: Советски Союзо Малхбузен державашка денна жоп латташ дола хьал мадарра дувцача ларда тIара да. Малхбузен державаша тIаэцанзар пхе державай правительствашта керте латтарий совещани яра йола советски предложени, хIаьта Кхерамзен Совете Юхерчен Юкъерчен Малхбоалера хьал дувца йиш йолаш дац, хIана аьлча США паччахьалкхен департамента герз хиннад цох. ООН-а Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси хьагулъяр дIадехаш Советски Союзо лерхI Юхерчен Юкъерчен Малхбоалерча хьало дIахо а машара кхерам тIатувсаш хилар. Генеральни Ассамблеяс, язду газето, Ливанера американски эскараши Иорданера английски эскараши арадахийта дезилта.

«Трибуна люду» яхача газето Н. С. Хрущева посланешта кепа тохаш язду: «Советски Союзо дIадех ООН-а Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси хьатулъяр. Паччахьалкхенашта керте латтарий совещане мичча хана а дакъалаца кийча да тхо йоах Н. С. Хрущевс». Газето белгалду хIанз Юхерчен Юкъерчен Малхбоале кхохкаденна латта гIулакхаш кIаьддар тIехьадаха йиш йоаца гIулакх долга. Советски Союзо данза даргдоацаш лерхI, Юхерчен Юкъерчен Малхбоале машар лорабарен чIоагбарен духьа дIахо а низ тIабахийта безилга.

Румынски дерригача центральни газеташа доккхийча алапашца язбаь корта а болаш кепа техай СССР Министрий Совета Председателе Н. С. Хрущевс Д. Эйзенхауэрага яхьийтача ерригача посланена. «Скынтейя» яхача газето керте язду: «Юхерча Малхбоале США-си Англеси леладеча гIулакхаша тIатесса тIема кхерам дIабаккхара духьа СССР-а дIадех ООН-а Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси хьагулъяр»; «Ромыния либера» яхача газето — «Iарбий Малхбоале машар лорабара духьа дIахо а низ тIабохийташ я СССР»; «Мунка» яхача газето — «Паччахьалкхенашта керте латтарий совещани хьагулъяр йоккхийча а эIамигача а паччахьалкхенашта хьашт долаш да».

Эйзенхураген, Макмилланаген, де Голлаген Н. С. Хрущевс жоп луш яхьийта посланеш Египте чIоагIа теркам тIабахийта тIаийцай.

Iарбий общественность кIаьд ца луш уйла тIаухийташ а чIоагIа раьза йолаш а хьожаш я Юхерчен Юкъерчен Малхбоале машари кхерам ца хилийтари лораде а империалистий агресси соцае а Советски Союзо тIагIертта низ тIабохийташ хиларга.

Ливанерен Иорданерен американскин английскин эскараш арадахара дош дувца ВIашагIккхийттача Къамий Генеральни Ассамблеян чрезвычайни сесси ца гоаеш хьагулъе аьнна Советски Союзо яь предложени доккхийча алапашца язбаь корта а болаш дIайовзийт дерригача каирски газеташа.

Египетски кепа йоазос иштта белгалдоах Н. С. Хрущевс жоп луш яхьийтача посланеш тIа правительствай керте латтарий совещани хьагулъе аьнна советски предложени Эйзенхауэреи Макмилланеи тIа ца эцара раьза ца хилар дувцилга. «Ашшааб» яхача газето цунца дийза белгалдоах, США а е Англи а, бокъонца аьлча, лакхе латтарий совещани хьагулъе безам болаш а ац из чакхъяккхарна тайп-тайпара духьаленаш а ю яхаш. Цу малхбузен шин мехко духьала даьхача гIулакхаша бокъонца аьлча лакхе латтарий совещанех Кхерамзен Совета массазза а хула сесси елга дар.

США-с лаьца никъ хардбеш газето белгалдоах:

Американна бизза бехктокхам тIабож лакхе латтарий совещани ца хилийтарах. Ше леладеча гIулакхашца Америка чIоагIа йохаеш яр лакхе латтарий совещане яра уйла тIехьара а Эйзенхауэра Хрущевга дукха ха йоацаш яйтача послане тIа из уйла геттара дIаяккхалца. Из дерригa а халкъашта хетачоа духьала дора. Америкага эгIазбахан гоама йолаш хьожаш ба Латински Америке, Азе, Африке, кхы меттел Малхбузен Европе а».

«Журналь д" Эжинтас» кертерча статья тIа белгалдоах США-с леладаьча гIулакхаша дунен мехкашта юкъера кхохкам дIахо а чIоагIбарга вугилга.

«Американски правительствос, — язду газето,—Ливане керда эскараши, герзи, герза кхоачами ухийташ Юкъерча Малхбоалера хьал дIахо а воалхаге доаг».

(ТАСС).

Юкъ ийккхар...
М. Вайсборда сурт.

Американ ВIашагIккхийтта Штаташ

Июнь бутт йистебоаллаш Детройте «Редстоуни» «Юпитери» яха ракетни снарядаш хьаеча Крайслера компанен заводашка забастовка хилар.

Цун доакъашхоша предприятен коа наIарашта юхе пикеташ оттайир, балха болхараш сецоргболаш.

Укх сурта тIа: Пикета юкъе гIолла автомобиль чакхъялийта гIерт полици.

Сурт. Ассошиэйтед Пресс. **Фотохроника ТАСС.**

Пассажираш дIа-юха кхувла оттаяьй уж машинаш

Массехь бутт мара бац Наьсарен вокзален Долакха-юртен пассажираш дIа-юха кхувла грузо-пассажирски такси йолаенна. Цу лоаццача хана а нагахьа ди мара денадац боарах, шиий ханнахьа машин Долакха юрта хьайоагIаш а, иштта шиий ханнахьа цигара йолалуш а. Из бахьан долаш районе болха нах е моллагIа а йодача машинаца, е Берса-юрта Iолла кхыча машинаца, ух.

Сунженски района Орджоникидзевская яхача станицерча автотранспортни конторан я уж машинаш. Цхьабакъда, цу боахама кулагхоех цхьаккха саг вац Долакха-юртен вокзален ухача машиний балха контроль еш, цунга хьожаш. Шоферий коа бийсаш йоах машинаша. Шоашта дагадехчаа хана мара маршрутах болхац уж. Долакха-юрта автобус юха сецача гуд а лийя, машин ярга хьежаш латташ кхоъдиъ сахьат доакх ваха. Юхкера а, кхы из ца яйя чуболх.

Иштта, 22 июле Iуйрийна 8 сахьат даьлча гулбала болабелар нах автобус сецача. Диъ сахьат даьккхар гулбеннача наха автобус ярга хьежаш. Массехбазза телефон йийттар сельсовета председателе Кантышеве а вокзале а, машин йоагIий яхаш. Делкъийна шийтта сахьат даьлча, кхы машин а ца енна чувахар 23 пассажир.

Расписанех дийнахьа шозза яха еза машин цу маршрутах, Iуйрийна 9 сахьат даьлчеи сайрийна 5 сахьат даьлчеи йолаяла а еза Долакха-юртара. Бакъда, нагахьа мара шофераша цу расписанех болх беш ди ийслац.

Юрташка баха къахьегамхой дIаюха кхувла оттаяьй уж машинаш, шофершата ловр царех де оттаяьяц. Авто-транспортни конторан кулгалхой дехкарийла ба укхаза белгалдаьхача деношка машинаш тIа малагIа шофераш хиннаб а хьажаь царна боагIа бехк бе а, цу маршрутах лелача машиний болх тоабе а.

ХАКИМОВ.

ШерагIа йоаржае рационализацени изобретательствани социалистически яхь

ССКП ЦК декабрьски Пленумо ший социмца белгалдаьккхар ССКП XX-ча съездо яь решенеш кхоачашъеш Советски профсоюзаша шоай болх тоабаьлга. Советски профсоюзаша дика вIашагIбелла шера йоаржаяь рационализацени изобретательствани йола социалистически яхь лелаеш хьабахь къахьегамхошта юкъера болх. ХIанз шоай XII-ча съезда дикача толамашца духьала баха кийчлуш а ба.

Нохч-ГIалгIай республикан предприятеш а я цу съезда хетаяь шера йоаржаяь социалистически яхь берригача болхлошта юкъе лалаеш. Республикан предприятешта юкъе болх дика лелабеш я Грозненски Нефтемаслозавода коллектив (директор нов. Квашнин завкома председатель нов. Лазаренко). Цу заводо коллективо шоллагIча квартала план валови продукци арахецаш 117,8 процентн, товарни продукци арахецаш 117,9 процентн кхоачашъяй, балха овсарал 16,7 процент лакхъяьй, производственна хулаш хана зенаш 18,3 процент лохдаьд, цул совгIа шоай продукцега дIабода мах лохбарца, пар, доагам, электроэнерги реагенташ дIадахар кIезигдарах 2494 эзар сом ахча а кхоьдаьд.

Завода коллективана уж дерригa декхараш кхоачашдеш доккха новкъостал даьд рационализаторски изобретательски болх дика лелабаро. Заводе хIанз хIара кхоалагIа вола болхло рационализатор ва. Хоалуш лакхлуш латт балха юкъе кхухьа рационализаторски предложенеш а цар лу пайда а. 1957-58-ча шера балха юкъе еннача 400 предложене завода кхоьдаьд цхьан шера 4 миллион сом совгIа ахча. Белгалдаккха мегаргдолаш да рационализацеи изобретательствои даьча новкъостало керттера продукци арахецаш установкай технологически низ шозза лакхбар. Духхiал укх шера № 16 йолча установка технологически схема хувцарах балха овсарал 10 процент лакхъялар, 2,3 миллион сом ахча а кхоьдир.

Рационализацени изобретательствани болх дика лелабарах заводе цIи хеза ба № 54 йолча установкан лакхера оператор нов. А. Кузмин № 16 йолча установкан оператор нов. Гаманов. № 19 йолча установкан слесарь А. Гильдыбаев кхы дукха бараш а.

Нохч-ГIалгIай экономически административни халкъа боахама Совета а Нохч-ГIалгIай областан профсоюзий Совета президиума а цхьан хиннача заседане 1958-ча шера шоллагIча квартала ерригача предприятеша лелаяьча социалистически коллективана РСФСР Министрий Совета карара кара телаш йола ЦIе байракх 97,5 эзар сома хьалхара ахчан совгIати.

Белгалдаккха мегаргдолаш да шоай производствай болх тоабарна дика дакъа лоацаш Грозненски крекинг завод. Октябрьнефта управленен шоллагIча промысла, гIишлой управленен автотранспортни контора, Грозненски мельзаводоуправленени кхыча предприятей а фабрично-заводски Комитеташ хилар.

Цхьабакъда дукхача ФЗМК во вIашагIъелла лелаю къахьегамхошта юкъера социалистически яхь а рационализаторски изобретательски гIулакхаш а. Къаьстта из болх во лелабеш ба массехк шера «Красный молот» яхача заводе (директор нов. Калесников, завком. нов. Бабушкин). Цу завода коллективо тIехьарча 6 шера шоашта хьалхашка оттадаь социалистически декхараш кхоачашдац. Цудухьа 1952-ча шера денз шоай заводе бIаргагаш царна карара кара телаш йола ЦIе байракх.

Массе хана, из болх во лелабеш я доагама машинаш хьаеча завода коллектив а. № 2 йола Швейни фабрика, Литейно-механически завод, № 1 йола гIишлой управлени. Цу предприятешка мела лелабу рационализаторски изобретательски болх а къахьегамхошта юкъера социалистически яхь а. Къаьстта белгалдаккха дезаш да цхьацца йолча предприятей кулгалхоша а профсоюзни болхлоша а харцахьа сведенеш а телаш хьалхара моттиг яккха гIертар. Масала, иштта хилар 12-ча треста 3-ча гIишлой монтажни управлене (нач. нов. Измайлов, постройкома председатель нов. Рябцев).

ХIанз тIехьарча хана промышленноста доал делга эргадаккхарах шоай декхараш кхоачашде а йиш хул дукхача предприятей. КIезига я Совнархозе шоаш тIаийца декхараш кхоачаш ца деш йола предприятеш. ХIара бетта-бетта шоаш тIаийца декхараш кхоачашдеш йола предприятеш республикан сийлен доска тIа яха йиш халац хIана яьлча цу доска тIа 34 коллектив дIаязъе мара моттиг ца хиларо. Цхьа шу дала доал города коммунальни отдела зав. нов. Кандыбове из доска шердергда яха. Цу дукхача хана хабар мара цунгара гуш хIама дац.

Профсоюзни организацеш декхарийла я, балха овсарал лакхлургIолаш берригача къахьегамхошта юкъе социалистически яхь йоаржае. Балха хьалхле лелаеш болча болхлошта а участкашта а тIехьабисса болхлой а участкаш а тIехьакхе.

ССКП ЦК декабрьски пленумо Советски профсоюзашта хьалхашка оттадир гарггарча 15 шера экономика дегIаярна США-на тIехьа а кхы хьалха а довла аьнна декхар. Партес оттадаь декхар кхоачашдарна берригача къахьегамхошта юкъе шера социалистически яхь йоаржае еза.

ХIанз къаьстта теркам тIабахийта безаш да рационализаторски изобретательски балха гIулакх айдарна а кулгалца леладеш дола балхаш механизмашца леладарна а. Из болх профсоюзни организацеша дика лелабойя предприятей коллективашка йиш хургья шоаш тIаийца декхараш кхоачашде а дикагIа йола продукцеш арахеца а.

С. ЧУХАРЕНКО.

Облсовпрофа парторганизацен секретарь.

Редактора зам.
ДЖ. ХАМАТХАНОВ.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ЧУХЬАРА КХАДЖ БУВЛАШ ЙОЛА 3 ПРОЦ. ДОЛА ЗАЕМ
Москве 1958 шера 30 июле 64-ча тираж арабаьннача кхажа

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Заема ерригача цхьайтте а разряда серей а облигацей а укх номерий кхаджа баьлар.

Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам
000659	10*)	5.000	022776	1—50	400	044674	36*)	5.000	076834	16*)	5.000
000676	1—50	400	023703	22*)	5.000	044726	24*)	5.000	077168	27*)	5.000
001270	30*)	5.000	024121	27*)	10.000	045897	01*)	5.000	077473	39*)	5.000
001418	37*)	5.000	024172	02*)	5.000	047403	1—50	400	078558	1—50	400
002157	12*)	5.000	024501	1—50	400	047771	12*)	5.000	082907	44*)	5.000
002735	17*)	5.000	024724	24*)	5.000	047885	44*)	25.000	083713	1—50	1.000
003213	1—50	1.000	025469	1—50	400	048690	1—50	1.000	084566	1—50	400
003487	1—50	400	025523	1—50	1.000	049115	22*)	5.000	085344	1—50	400
003599	25*)	5.000	027323	1—50	400	050643	15*)	10.000	085906	1—50	400
003720	24*)	5.000	029228	32*)	5.000	051124	33*)	5.000	086125	1—50	400
003806	1—50	400	029646	32*)	5.000	052277	27*)	5.000	086154	17*)	10.000
004439	1—50	1.000	030184	15*)	10.000	052887	15*)	10.000	086719	1—50	400
004947	1—50	1.000	030310	35*)	5.000	053474	29*)	5.000	087045	24*)	5.000
006435	1—50	1.000	031142	1—50	1.000	053709	37*)	5.000	087047	1—50	1.000
006662	21*)	10.000	031224	33*)	5.000	053802	46*)	5.000	087205	01*)	5.000
006720	1—50	400	031339	04*)	10.000	053915	01*)	5.000	087921	46*)	5.000
006750	07*)	10.000	031596	27*)	5.000	054119	50*)	5.000	087955	03*)	5.000
007477	17*)	5.000	032346	16*)	5.000	054700	38*)	5.000	088050	1—50	400
007569	14*)	5.000	032789	49*)	5.000	055763	43*)	10.000	089453	1—50	400
007572	1—50	400	033154	1—50	400	055871	06*)	5.000	090114	22*)	10.000
007674	21*)	10.000	034213	19*)	5.000	056555	04*)	10.000	090738	1—50	400
008407	08*)	5.000	034302	31*)	10.000	056885	26*)	10.000	091087	36*)	5.000
008454	1—50	400	035096	21*)	25.000	057493	26*)	5.000	093560	01*)	5.000
008836	1—50	400	035707	1—50	400	059034	28*)	5.000	093577	01*)	5.000
009014	33*)	5.000	035978	1—50	1.000	060989	16*)	25.000	093810	1—50	400
009724	39*)	10.000	038278	12*)	25.000	061174	17*)	10.000	094120	49*)	25.000
009903	1—50	400	038479	19*)	10.000	061335	1—50	400	095397	05*)	5.000
011475	1—50	400	038549	37*)	5.000	062241	37*)	5.000	095429	1—50	400
012095	08*)	10.000	039152	18*)	5.000	062672	20*)	5.000	096024	1—50	400
012412	22*)	5.000	039293	23*)	5.000	062864	1—50	400	096042	20*)	5.000
013497	1—50	400	039417	39*)	10.000	063581	42*)	5.000	096641	12*)	5.000
013698	19*)	10.000	039537	1—50	400	064947	1—50	1.000	097201	26*)	5.000
014439	10*)	5.000	039864	40*)	5.000	066499	06*)	5.000	097621	42*)	5.000
017277	34*)	50.000	040005	17*)	5.000	066935	09*)	10.000	097666	36*)	5.000
018719	1—50	400	040049	13*)	5.000	068901	25*)	5.000	098146	29*)	5.000
019055	47*)	5.000	041390	1—50	400	072294	1—50	400	098197	1—50	400
020481	1—50	400	041497	41*)	10.000	073047	35*)	5.000	098238	10*)	10.000
020495	1—50	400	042338	1—50	400	074306	11*)	50.000	098590	31*)	5.000
020615	1—50	400	043236	1—50	400	075002	1—50	1.000	098974	25*)	5.000
021438	03*)	10.000	043349	39*)	10.000	075012	34*)	5.000	099180	21*)	5.000
021560	14*)	5.000	043423	1—50	400	075746	1—50	400	099359	1—50	400
022020	1—50	1.000	044150	37*)	5.000	076346	49*)	5.000	099898	1—50	1.000
022164	44*)	5.000	044422	28*)	5.000						

Цу серей юхейисача облигацей 49 номера хIаранена 400 сом долаш кхажамаш даьлар.
Таблица тIа белгалдаьраш 200 сома йолча облигацена дена кхажамий маьхаш да.
Кхажа сумма чу боагIа кхаджбаьннача облигацен нарицательни мах.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-а ПАЧЧАХЬАЛКХ КЪАХЬЕГАМА СБЕРКАССАЙИ ПАЧЧАХЬАЛКХ КРЕДИТЕИ УПРАВЛЕНИ.

БИБЛИОГРАФИЯ

„Сихха боахам айбара тIехьа"

Нохч-ГIалгIай АССР-н Къилбаседа-ХIирий книжкай издательствоъ арахийцад «Сиха боахам айбара тIехьа» яха сборник, цун автораша тешаме а дика хьагойташ а долча масалашца хьахойт. мел хьинар айденна болх бу Къилбаседа-ХIирий мехка юртбоахама болхлоша колхозийн совхозийн производствен дерригa доакъош дегIадоаладарна.

«ХьажкIаш — керттера ялатийдоакъара культура я» — иштта керта йоазув долаш я Кировски ССКП райкома секретара нов. Елоевс гаъь статья. Вайна ховш долчох, ХIирий мехка санна, вай мехка а хьажкIа дукхача хана денз дIаювш ледаю культура я. Цхьабакъда, духхьал укх тIехьарча шерашка мара бокъонца хьалхара моттиг лаьцаяц цо.

«Укх тIехьарча шин шера, — язду нов. Елоевс, — районе колхозаша эргабаьккхаб шоаш хьажкIашца бу болх. Цар кхетадаьд, хьажкIаш йоацаш дахан дебадар айде йиш йоацилга, цар продукташ дукхагIа яхар айде йишйоацилга». ДIахо авторо хоамбу, района колхозаша юкъера лаьрхIача гектара тIара 26,4 центнер жIа даьккхар, кIаьта Карла-Маркса цIерахча колхозо соахкарчул кхозза дукхагIа айдаьд хьажкIаш хьувкъар. Хоадамболаш лакхденнад хьажкIаш хьувкъилга хьалха латтача бригадашкеи звеношкеи. Иштта, хьажкIаш лелаеча Шачаев Хаджимурзас, хIара шера дика хьийкъа хьажкIаш чуэцарца, 1957 шера хIара гектара тIера 67 центнер хьажкIаш яьхай. Кхы а лакхагI да цо укх шера тIаийца декхараш.

Цхьабакъда, Къилбаседан-ХIирий мехка кхы а лакхара хьокхамаш даха гIерт «кхай аьла» дIаювш лелаяна. «Сиха боахам айбара тIехьа» яхача сборника тIа Сталина цIерахча колхоза звено лелаеча Албегоъвас дувцача тайпара, цун звенос 8 гектара тIера юкъера лаьрхIача хIара гектара тIера 108,5 центнер хьажкIаш яьхай. Лакхара кхийкъа хьажкIаш яьхай иштта Кировски района Карла Маркса цIерахча колхозерча хов. Шанаева звенос а.

Новкъосташа Албеговси Шанаевси дика кхетадеш хьадувц, мишта мегар шоашта цу тайпара лакхара хьокхамаш даха. Цар балха опыт вай республике шерра дIайоаржае мегаргйолаш я.

Сборника тIа кепа техача нов. Боциева къамаьла тIа дувц, гурахьа дув ялат дика агротехника йолаш дIадер. Гектара тIера 35 центнер кIа дэл Пригородни района Сталина цIерахча колхозе. МалагIа бахьан да из дика гIулакх карагIдалара?

«Эггара хьалха — оаха лакхара хьувкъамаш дола ялат хорж дIаде, лаьтта дика аьха, эша гIулакх дийя тоаду, цунах эша минеральни з кхыйола органически а лаьтта тоаду молхаш тох, дIадув ялат дикача сортах дар къестадеш дув».

Ленина цIерахча колхоза бригада нов. Тотиковс сборника тIа дувц, шеи шиий новкъосташеи гектара тIера 180 центнер коартол яккхар мишта кхоачашдаьд. Керттера дар да, йоах цо, бухсоццаш, коартол дIайийна лелаяра ерригa агротехника йизза кхоачашъяр.

Сомийн комсийн бешамаш дIахо дегIайоалаяра даькъе дукха пайдана дола хьехамаш коорргда дешарашта. Къилбаседа-ХIирий мехка 1958-1965 шерашка, колхозашка 12620, совхозашка 1250, колхозхой, болхлой, гIулакхерча наьха коашка 3500 совгIа гектара тIа керда бешамаш дIаюврг йолаш я.

Вай республике санна Къилбаседа-ХIирий АССР а сиха дегIаух общественний хьайбай боахам. Укх тIехьарча хана цу гIулакха дика толамаш даьхад укхаза. 1953 шерага диллача республикан колхозашкеи совхозашкеи ер шу долалуча хана доккхий доахан 26,6 процент дукхагIа хиннад, цу даькъе детта доахан 39 процент, хьакхарч 3,2-за, коатIара оалхазараш — 59 процент дукхагIа хиннад.

Цхьабакъда сборника авторашта тешавеш масалаш доаладу карагIдаьнна толамаш кхы а тIех даха йиш йолаш хиларна. Иштта, 1957 шера Алагирски района «Коммунист» яхача колхозе хIара Iаттагара 3062 килограмм шура яккхаяр. Укх шера колхоза правленес лаьрхIад доахана продуктивность айярна дика хьожаш болх бе, доахан леладеча кхьхьегам дикагIа вIашагIболлa. Шоай тороний лоархIам а баь, «Коммунист» яхача колхоза ферман коллективои, колхоза правленеси решени яьй 1958 шера хIара Iаттагара 4000 килограммад кIезигагIа йоацаш шура яккха. ХIаьта хьалха латтача доярках Таболова Нинас декхар тIаийцад, шийга детта дIаденнача доахах хIара Iаттагара 5200 килограмм шура якха.

Партени правительствани решенешка белгалдеш да доахан дебадарал совгIа коатIара оалхазараш а дебаделга. Нохч-ГIалгIайн Къилбаседа-ХIирийн мехкашкарча торонаша боккха лоархIам а болаш йиш хулийт хи тIа лела эалхазараш дебаде. Уж дебийтара торонаш йолаш я.

«Сиха боахам айбара тIехьа» яхача сборника тIа, шоай дикача балха опыт хьахьокх Ардонски района «Осетия» яхача колхоза председателе нов. Хаматовс. Цо дувц мел боккха пайда бе йиш я юртбоахама артела боабашкаш лелаяро.

Сборника тIа дукха материалаш я социалистически юртбоахама механизации электрофикации ярах а.

Нохч-ГIалгIай книжкай издательствос шоай лоалахошкара хьокхам а ийца, укх гарггарча хана кийч а даь, вай республикан юртбоахама хьалха латтарий дикача балха опытах дола сборник кепа техча бакъахьа хургдар.

С. ПЕТРОВ.

НГIАССР КУЛЬТУРАН МИНИСТЕРСТВОСИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ДРАМАТИЧЕСКИ ТЕАТРА ДИРЕКЦЕСИ КОНКУРС КХАЙКАЮ

керда вIашагIдоллача нохч-гIалгIай драматически театре артисташ дIаэцарна а СССР Халкъа артиста, Ленински премен Лауреата Вахтанг Чабукиане кулгалдеш хургйолча, город Тбилисе хьаеллача Нохч-ГIалгIай Хореографически студе дешархой дIаэцарна а.

ДIаэца аьнна йола заявлени укх шера 20 августе кхаччалца укх адресах яйта:

Город Грозный, Революцен Проспект, цIа 9. ДIаэцара хьалех дола бакъдараш театра канцеляре а №№ 2-03-73, 2-06-53 йолча телефонашца а ха йиш я.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ИЛЛЕЙИ ХАЛХАРИЙН АНСАМБЛА ДИРЕКЦЕС ДIАХОИТ

хоровой группе кхытIа а кхалнахи маIанахи дIаэцаш хилар.

Цу хьакъехьа долча хаттаршта жоп лургда хIара денна Iуйрийна 9 сахьат даьлча денз делкъел тIехьагIа 5 сахьат даллалца укх адресах:

г. Грозный, Революцен Проспект, цIа 9, телефон 2-06-53.

Администраци.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре йоккха зал «Мистер Икс». Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

№ 1 йола зIамига зал «Мистер Икс». Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

№ 2 йола зIамига зал «Мистер Икс». Долалу 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30. «Веселые ребята». Долалу 7.30, 9.30.

№ 3 йола зIамига зал. «Мистер Икс». Долалу 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

«Родина» яхача кинотеатре «Иван Грозный» (1-гIа сери). Долалу 9, 3.15. «Веселые ребята». Долалу 11, 5.15, 9.30.

«18-гIа шу» Долалу 1, 7.15.

Ахкан кинотеатре «Тейжа дон» (3-гIа сери). Долалу 7.45. «Коммунист». Долалу 9.45.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ02374 Типография им 11 августа 1918 года. проспект Революции 30/3. Заказ № 4818.